Aabenraa Kommune

Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Aabenraa Kommune
Digital annonce

Dato: 16-11-2026
Sagsnr.: 26/11323
Dok.løbenr.: 289860/26

Kontakt: Tine Oerter Trane
Direkte tlf.: 7376 7783
E-mail: tot@aabenraa.dk

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg

Aabenraa Kommunes Team Miljø har den 16. november 2026 meddelt miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven[1] til husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg, matr.nr. 41, Kragelund, Bov.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til følgende produktionsarealer, gulvtyper og dyretyper:

Stald	**Staldstørrelse m²**	**Produktion**	**Produktionsareal m²**
Stald til kvæg	4.843	Alle kvæg. Dybstrøelse.	386
		Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse.	657
		Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal).	2.068
Stald til kalve og heste	1.042	Heste. Dybstrøelse.	83
		Kalve (under 6 mdr.). Dybstrøelse.	279
Høns	11	Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer.	11
I alt			**3.484**

Der meddeles miljøgodkendelse til følgende eksisterende gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg:

- Gyllebeholder på 5.133 m³ med et overfladeareal på 882 m² og fast teltoverdækning (BAT-krav).
- Gyllebeholder på 998 m³ med et overfladeareal på 244 m².
- Gyllebeholder på 570 m³ med et overfladeareal på 181 m².

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

- Gyllebeholder på 2.000 m^3 med et overfladeareal på 463 m^2 (Skyttehusvej 12A).
- Gyllebeholder på 675 m^3 med et overfladeareal på 215 m^2 (Skyttehusvej 12A).
- Plansiloanlæg på ca. 4.500 m^2

Desuden meddeles miljøgodkendelse til øvrige tekniske anlæg:

- Lade på ca. 450 m^2.
- Fortank på 10 m^3.
- Flytbart læskur til heste på 13 m^2.
- Mælketank sydvest for Stald til kvæg.
- Maskinhus på ca. 410 m^2 (Skyttehusvej 12A).

Miljøgodkendelsen kan ses i sin helhed på de følgende sider.

Afgørelser efter husdyrbrugloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat.
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- Sundhedsstyrelsen.
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85.
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø-og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø-og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø-og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 16. november 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 14. december 2026, der er dagen for klagefristens udløb.

Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit C "Offentlighed og klagevejledning"

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Kragelundvej 40, 6330 Padborg

§ 16a, stk. 1

Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Godkendelsesdato:
16. november 2026



Aabenraa Kommune
Plan, Teknik & Miljø
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering, der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses i kapitel E. Kommunen skal stille de vilkår, der vurderes at være nødvendige for at sikre, at husdyrbruget ikke får væsentlig virkning på miljøet.

Husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH_3-N pr. år. Det har dermed en størrelse, der lovgivningsmæssigt er defineret som intensiv husdyrproduktion, der er VVM-pligtigt. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten, og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Den vedlagte miljøkonsekvensrapport er et resultat af dialog imellem ansøger og Aabenraa Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Miljøkonsekvensrapporten danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Indholdsfortegnelse

A. Afgørelse 5
Dispensationer 7
Baggrund og særkender for afgørelsen 8
Historik 8
Ansøgning 8
Landskabelige værdier og særkender 8
Erhvervsmæssigt nødvendigt 9
Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav 9
Natur 9
Jord, grundvand og overfladevand 11
Lugtgener 12
Øvrige emissioner og gener 12
Bedste tilgængelig teknik (BAT) 14
Øvrige krav 14
Samlet vurdering 15
Lovgrundlag 16
Udnyttelsesfrist 16
Revurdering af miljøgodkendelsen 16
Retsbeskyttelse 16
Ophævelse af eksisterende godkendelse 16
Andre tilladelser og dispensationer 16
B. Vilkår for husdyrbruget 17
Afgørelse 17
Indretning og drift 17
Lugt 19
Øvrige emissioner og gener 19
Bedste tilgængelige teknik (BAT) 20
Jord, grundvand og overfladevand 20
Egenkontrol 21
Beredskabsplan 22
C. Offentlighed og klagevejledning 23
Annoncering 23
Naboorientering og partshøring 23
Annoncering og afgørelse 23
Klagevejledning 23
D. Kommunens bilag 25
Lugtkonsekvenszonen 25
E. Miljøkonsekvensrapport 26

Datablad

Husdyrbrugets adresse:	Kragelundvej 40, 6330 Padborg
Ansøger:	Thijs van Wesemael
Ansøgers CVR-nummer:	27617522
Godkendelsesmyndighed:	Aabenraa Kommune
Godkendelsesdato:	16. november 2026
Sagsbehandler:	Tine Oerter Trane
Kvalitetssikring:	Laura Klaver
Ansøgningsmateriale:	Anne Høj, Spiras
Sagsnr.:	26/11323
Kortmateriale:	Aabenraa Kommune, Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering, Skærmkort, WMS – tjeneste.
Lovgrundlag:	Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven).

A. Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1 på Kragelundvej 40, 6330 Padborg, matr.nr. 41, Kragelund, Bov, m.fl. til hold af kvæg med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og evt. nye anlæg.

Der godkendes følgende stalde og produktionsarealer:

Stald	Staldstørrelse m^2	Produktion	Produktionsareal m^2
Stald til kvæg	4.843	Alle kvæg. Dybstrøelse.	386
		Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse.	657
		Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal).	2.068
Stald til kalve og heste	1.042	Heste. Dybstrøelse.	83
		Kalve (under 6 mdr.). Dybstrøelse.	279
Høns	11	Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer.	11
I alt			3.484

Der godkendes følgende eksisterende gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg:

- Gyllebeholder på 5.133 m^3 med et overfladeareal på 882 m^2 og fast teltoverdækning (BAT-krav).
- Gyllebeholder på 998 m^3 med et overfladeareal på 244 m^2.
- Gyllebeholder på 570 m^3 med et overfladeareal på 181 m^2.
- Gyllebeholder på 2.000 m^3 med et overfladeareal på 463 m^2 (Skyttehusvej 12A).
- Gyllebeholder på 675 m^3 med et overfladeareal på 215 m^2 (Skyttehusvej 12A).
- Plansiloanlæg på ca. 4.500 m^2

Øvrige eksisterende anlæg:

- Lade på ca. 450 m^2.
- Fortank på 10 m^3.
- Flytbart læskur til heste på 13 m^2.
- Mælketank sydvest for Stald til kvæg.
- Maskinhus på ca. 410 m^2 (Skyttehusvej 12A).

Det godkendte staldanlæg kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldene i Figur 1 og Figur 2.



Figur 1. *Oversigt over stalde, anmeldelsespligtige anlæg samt gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på Kragelundvej 40, 6330 Padborg.*



Figur 2: Oversigt over gyllebeholdere og maskinhus på Skyttehusvej 12A, 6330 Padborg

Dispensationer

Der søges om lovliggørelse af et opført hønsehus på 11 m², som er placeret indenfor afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 6. Hønsehuset er etableret med en afstand på 7 m til beboelsen på Kragelundvej 40. Derudover søger ansøger om lovliggørelse af et etableret flytbart læskur på ca. 13 m², som er placeret indenfor afstandskravet på 30 m til naboskel, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 7. Ansøger har derfor søgt om dispensation for afstandskravene.

Ansøgningen om dispensation for afstandskravet til beboelse på samme ejendom begrundes med, at ansøger har vurderet, at hønsehusets nuværende placering med en afstand på 7 m til stuehuset er den bedst egnede placering for hønsehuset, da placeringen gør det nemt at holde opsyn med hønsene. Da ansøger ejer og bor på ejendommen, vurderer Aabenraa Kommune, at ejer er indforstået med, at der gives dispensation for afstandskravet til beboelse på samme ejendom, så hønsehuset kan lovliggøres på sin nuværende placering.

Ansøgningen om dispensation for afstandskravet til naboskel begrundes med, at det ellers vil være en udfordring at finde egnede placeringer for læskuret tæt ved ejendommen, da afstandskravet på 50 m til nabobeboelse også skal overholdes. Aabenraa Kommune har partshørt naboen, der havde 14 dage til at komme med bemærkninger. Kommunen modtog ikke nogen bemærkninger fra naboen.

Aabenraa Kommune meddeler derfor med hjemmel i husdyrbruglovens 9, stk. 3 dispensation for afstandskravet i husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 6 og 7, så hønsehuset kan lovliggøres med sin nuværende placering med en afstand på 7 m til beboelse på samme ejendom, og så det flytbare læskur kan placeres indenfor 30 m til naboskel, så længe afstandskravet på 50 m til nabobeboelse endnu overholdes.

På nedenstående kortudsnit illustreres, hvor forbudszonen på 50 m til nabobeboelsen breder sig ud på ejendommen på Kragelundvej 40.

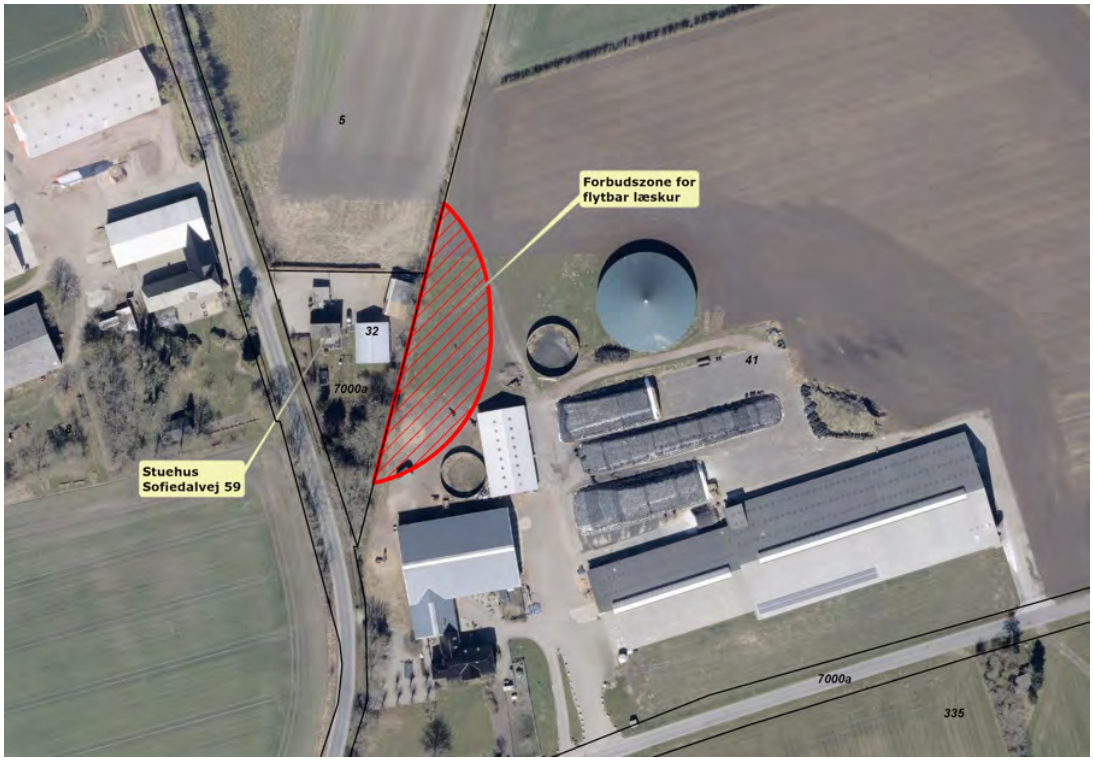

Figur 3: Forbudszone (rød markering) for placering af flytbart læskur, idet afstandskravet på 50 m til nabobeboelse endnu er gældende.

Baggrund og særkender for afgørelsen

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik. Det vurderes, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Aabenraa Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Historik

Den 22. december 2009 meddelte Aabenraa Kommune miljøgodkendelse til husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg efter § 12, stk. 2 i dagældende husdyrbrugslov[1]. Der blev meddelt lovliggørende godkendelse af en udvidelse af kvægholdet fra 97 malkekøer, 73 kvier/stude, 27 småkalve og 40 tyrekalve, svarende til i alt 147,7 DE, til 203 malkekøer, 140 kvier/stude, 51 småkalve og 105 tyrekalve samt 2 heste, svarende til i alt 300,25 DE. Derudover blev der meddelt godkendelse til etablering af en ny tilbygning på 3.264 m^2 til den eksisterende sengebåsestald, hvoraf ca. 1.200 m^2 skulle bruges som foderlade, en ny gyllebeholder på 5.133 m^3 med teltoverdækning, en udvidelse af den eksisterende ensilageplads med 3.600 m^2 og en ny mælketank på 15 m^3.

Den 29. august 2014 blev der meddelt afgørelse om ikke godkendelsespligt til opførelse af en ny kalvestald- og ladebygning på 962 m^2, som skulle erstatte flere ældre staldbygninger, der blev totalskadet i stormen i efteråret 2013. Kalvestald- og ladebygningen skulle rumme alle småkalve (0-2 mdr.), tyrekalve (40-55 kg) og 2 heste samt en lade.

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 23. april 2026 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse til husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg. Hvor der førhen blev givet godkendelse til antal dyr/dyreenheder, ønsker ansøger nu sin produktion godkendt efter stipladsmodellen, så de eksisterende rammer kan udnyttes fuldt ud. Derudover ønsker ansøger mulighed for etablering af et nyt dybstrøelsesareal på 386 m^2 i den eksisterende kostald samt at få godkendt et produktionsareal på 11 m^2 til fjerkræ.

Den eksisterende gyllebeholder på 998 m^2 har tidligere kun været miljøgodkendt til opbevaring af ensilagesaft og restvand, men med denne miljøgodkendelse giver der mulighed for, at gyllebeholderen også må bruges til opbevaring af flydende husdyrgødning.

På Skyttehusvej 12A er to eksisterende gyllebeholdere og et eksisterende maskinhus, som tidligere har tilhørt et husdyrbrug på Skyttehusvej 12, men som sidenhen er blevet udmatrikuleret og er blevet en del af husdyrbruget på Kragelundvej 40. Disse anlæg inkluderes derfor i miljøgodkendelsen.

Denne godkendelse er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsskema nr. 255 873, version 3 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Landskabelige værdier og særkender

Placering af anlæg

Husdyrbruget er beliggende i landzone ca. 850 m nord for landegrænsen til Tyskland og indenfor landskabskarakterområdet "Ålandet", hvor landskabet er kendetegnet ved et jævnt og lavtliggende terræn, hvor flere mindre ådale er eroderet ned i terrænet i et øst-

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

vest gående forløb. Der er tale om et landbrugslandskab med dyrkede marker afgrænset af parallelle hegn samt store- og middelstore plantager. Langs de mange åer er der præg af afgræssede enge, som skaber variation. Der er desuden flere store moseområder som afspejler landskabets oprindelse. Den forholdsvis tætte bevoksningsstruktur og de mange plantager skaber en ramme om landskabet. Landskabets værdier knytter sig særligt til de mange åer og moser, som skaber en landskabelig kvalitet til det ellers landbrugsdominerede landskab. For at opretholde landskabets karakter er det væsentligt, at hegnsstrukturer og plantager fortsat kan opleves i landskabet. Den karakteristiske struktur af tætplacerede, parallelle hegn og lange smalle markfelter før i videst muligt omfang opretholdes, ligesom landskabet fortsat bør opleves med spredte bevoksninger. Det er væsentligt at områdets netværk af åer og moser opretholdes eller forbedres med en lysåben karakter med udsigtsmuligheder ved dalene.

For landskabskarakterområdet "Ålandet" gælder, at nyt landbrugsbyggeri skal indpasses, så det ikke dominerer i landskabet og så vidt muligt i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Nyt byggeri skal farve- og skalamæssigt samt arkitektonisk fremstå i harmoni med den eksisterende bygningsmasse, eller opføres i afdæmpede farver indenfor jordfarveskalaen og med ikke-reflekterende tage i afdæmpede farver. Nyt byggeri bør desuden afskærmes af eksisterende og/eller ny beplantning. Eksisterende hegn og levende bevoksninger skal som hovedregel bevares og kan med fordel anvendes som afskærmende beplantning.

Da ansøger planlægger at udvide indenfor de eksisterende rammer og ikke planlægger at opføre nyt byggeri, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke strider imod retningslinjerne for "Ålandet", og at det ansøgte ikke vil påvirke ejendommens visuelle udtryk i landskabet.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at teltoverdækningen af den store gyllebeholder skal være mørkegrøn. Derudover stiller Aabenraa Kommune vilkår til, at den eksisterende beplantning vest for husdyrbruget skal bevares for at afskærme naboen på Sofiedalvej 59 fra husdyrbrugets staldanlæg.

Bygge- og beskyttelseslinjer og kommunalplaner
Bygge- og beskyttelseslinjer:
Husdyrbruget er ikke beliggende inden for bygge- og beskyttelseslinjer.

Kommuneplanområder:
Husdyrbruget er beliggende inden for et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, hvor landbrugets interesser og arealanvendelse vægtes højt.

Grænseoverskridende virkninger
Ejendommen er beliggende ca. 3,3 km vest for kommunegrænsen til Tønder Kommune og ca. 850 m nord for landegrænsen til Tyskland. Grundet afstanden til både lande- og kommunegrænser vurderer Aabenraa kommune, at husdyrbruget ikke vil medføre grænseoverskridende virkninger.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Aabenraa Kommune vurderer, at godkendelse af den eksisterende produktion, samt godkendelse til en udvidelse indenfor de eksisterende bygningsmæssige rammer, er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommen, da en godkendelse af staldenes produktionsareal i stedet for antal dyr vil gøre det nemmere at udnytte staldanlægget optimalt, og at ejendommens indtjeningsmuligheder dermed kan optimeres.

Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Natur

Ammoniakfølsom natur

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod en tilstandsændring forårsaget af en næringsberigelse, der overskrider naturens tålegrænse, må den luftbårne ammoniakdeposition fra husdyrbrug til naturarealer ikke overstige fastlagte beskyttelsesniveauer, som er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 27, 28 og 29. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er de ammoniakfølsomme naturområder inddelt i tre kategorier med forskellige beskyttelsesniveauer jf. Tabel 1.

Tabel 1. Tabel over ammoniakfølsom natur, der er beskyttet efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 27, 28 og 30.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.	Maks. totaldeposition afhængig af antal øvrige husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved >1 øvrige husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 øvrigt husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug
Kategori 2. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, i form af højmoser, lobeliesøer, heder >10 ha og overdrev >2,5 ha.	Maks. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven og ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha.	Maks. merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan ved en konkret vurdering tillade en merdeposition på >1,0 kg N/ha/år indenfor de angivne tålegrænser[2], men kan ikke stille krav om merdeposition på <1,0 kg N/ha/år.

Det fremgår af husdyrbruglovens regelsæt, at beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivsforpligtelserne.

Tabel 2. Tabel over ammoniakdepositionen til nærliggende ammoniakfølsom natur.

Naturpunkt	Kategori	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Kat 1.3 Natura 2000	1	0,0	0,0
Kat 2.1 Højmose	2	0,0	0,1
Kat 2.2 Overdrev	2	0,0	0,1
Kat 2.3 Fra kort, Aabenraa Kommune	2	0,0	0,2
Kat 3.1 Mose	3	0,1	0,3
Kat 3.2 Mose	3	0,1	0,2
Kat. 3 Skov	3	0,0	0,1

Idet husdyrbruglovens depositionsgrænser til ammoniakfølsom natur er overholdt for det ansøgte, vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil forekomme tilstandsændringer i disse naturarealer.

[2] Notat fra DCE – National Center for Miljø og Energi af den 31. december 2024 om opdatering af empirisk baserede tålegrænser

Beskyttet natur
Det fremgår af Tabel 3, at der er en § 3-beskyttet sø nordøst for husdyrbruget, som følge af det ansøgte modtager en øget merdeposition på 0,1 kg N/ha/år med en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år. Da merdepositionen for denne § 3-beskyttede sø er under 1 kg N/ha/år, og da samme gør sig gældende for de resterende § 3-naturarealer i husdyrbrugets nærhed, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke medfører tilstandsændringer i beskyttet natur.

Tabel 3: Tabel over ammoniakdeposition til nærliggende § 3-beskyttet natur.

Naturpunkt	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Sø, NØ	0,1	0,4
Sø, Syd	0,0	0,2

Fredede områder & kommunalplaner
Ingen af husdyrbrugets anlæg ligger overlappende med de kommunale udpegninger for områder med særlige økologiske forbindelser, særlige naturbeskyttelsesinteresser eller fredninger.

Internationale beskyttelsesområder
Da husdyrbruget ikke ligger i, eller i nær tilknytning til, et Natura 2000-område, vurderer Aabenraa Kommune, at ansøgningen ikke har en væsentlig indvirkning på internationale beskyttelsesområder. Det nærmeste Natura 2000-område nr. 97 "Frøslev Mose", bestående af habitatområde nr. 87 og fuglebeskyttelsesområde nr. 70. Området ligger ca. 2,4 km syd for husdyrbruget.

Beskyttelsen af naturen i habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er indarbejdet i husdyrbruglovens regler for ammoniakfølsom natur, som vurderes i ovenstående afsnit om ammoniakfølsom natur. Det vurderes, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på habitat- og fuglebeskyttelsesområdet, da det ikke medfører tilstandsændringer i områdets natur.

Planter og dyr
Aabenraa Kommune har ikke kendskab til, at der er registreret plante- eller dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV i nærheden af husdyrbruget. Det kan ikke udelukkes, at der forekommer beskyttede flagermus omkring gården eller stor vandsalamander i områdets vandhuller eller søer. Da der hverken fjernes gamle træer eller bygninger i det ansøgte, og da det ansøgte ikke medfører ændringer i markdriften samt det tidligere er vurderet, at der ikke forekommer tilstandsændringer i områdets naturarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at områdets dyre- og planteliv ikke forværres af det ansøgte.

Jord, grundvand og overfladevand

Alle afløb fra staldene leder til fortank, hvorfra det pumpes til gyllebeholderne.

Overfladevand og ensilagesaft fra ensilagepladsens østlige ende ledes til fortank, hvorfra det pumpes videre til den store gyllebeholder. Overfladevand og ensilagesaft fra den vestlige ende af ensilagepladsen ledes til fortank, hvorfra det pumpes videre til gyllebeholderen på 998 m^3. Fra denne gyllebeholder køres væsken ud med gyllevogn, når det er muligt i forhold til lovgivning og jordens evne til at optage det.

Førhen blev tagvand ledt til et forsinkelsesbassin og videre til en grøft, men denne løsning fungerer ikke på ejendommen grundet et højt grundvandsspejl. Der arbejdes særskilt på ansøgning om håndtering af tagvand.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at afløbsforholdene på husdyrbruget skal stemme overens med den indsendte afløbsplan.

For at modvirke risikoen for olieforurening, har Aabenraa Kommune vurderet, at det er nødvendigt at stille vilkår til placering af olietanke og forholdsregler ved uheld, herunder at der på ejendommen skal være materiale til opsamling af spild.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke forekommer en væsentlig virkning på den miljømæssige tilstand af jord, grundvand og overfladevand, såfremt de stillede vilkår og husdyrbrugloven med tilhørende bekendtgørelser overholdes.

Lugtgener

Aabenraa Kommune har vurderet, at lugtmarkørerne for nærmeste nabo, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er placeret korrekt i husdyrgodkendelse.dk.

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at da det nærmeste lokalplanlagte område i landzonen er beliggende længere væk end nærmeste samlet bebyggelse, er det ikke nødvendigt at vurdere lugt for nærmeste lokalplanlagte område i landzonen, da lugtgenekriteriet ved nærmeste samlet bebyggelse er overholdt. Ved det nærmeste lokalplanlagte område i landzone gælder de samme lugtgenekriterier som ved samlet bebyggelse.

Ved nærmeste nabo uden landbrugspligt, Sofiedalvej 59, er der kumulation i forhold til lugt fra ét andet husdyrbrug, idet der produceres slagtekyllinger på Sofiedalvej 52, som er beliggende inden for 100 m til nærmeste nabo. Ved nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er der ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug, idet der ikke ligger andre husdyrbrug indenfor 300 m til nærmeste samlede bebyggelse og byzone.

Tabel 4. Lugtberegning – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk., ansøgningsskema nr. 255 873.

Adresse	Område status	Kumulation	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Sofiedalvej 59	Nærmeste nabo uden landbrugspligt	1	102,6	163,1	Ja
Sofiedalvej 60	Nærmeste samlet bebyggelse	0	234,3	288,3	Ja
Kragelund, Bov	Nærmeste byzone	0	393,6	5.869,8	Ja
Po. fremtidig byzone	Nærmeste byzone	0	393,6	5.544,4	Ja

Som det fremgår af Tabel 4, er lugtgeneafstanden til nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone overholdt.

Ud over beregning af lugtgeneafstanden, udregnes lugtkonsekvenszonen i husdyrgodkendelse.dk. Inden for denne radius kan lugt ind imellem registreres. Lugtkonsekvenszonen er udregnet til 415 m. Et kort med lugtkonsekvenszonen er vedlagt som bilag 1 i afsnit D. Kommunens bilag.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige emissioner og gener

Støjgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 er støjgenerne beskrevet. Aabenraa Kommune vurderer, at støjgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige støjgener for de nærmeste naboer.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at husdyrbruget skal overholde de generelle støjgrænser for områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern Støj fra virksomheder". Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at støjgrænserne skal være overholdt ved nærmeste nabos inden- og udendørs opholdsarealer, dog maks. 15 m fra beboelsen.

Støvgener
Støvgenerne er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. Aabenraa Kommune vurderer, at støvgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at der gøres de nødvendige tiltag for at begrænse støvgenerne for de omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme støvgener uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Rystelsesgener
Evt. rystelser fra ejendommen er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.2. Aabenraa Kommune vurderer, at evt. gener fra rystelser er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener i form af rystelser ved de nærmeste naboer.

For at sikre naboerne stilles der vilkår til, at der ikke må forekomme væsentlige gener fra rystelser og vibrationer uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Flue- og rottegener
Husdyrbrugets skadedyrsbekæmpelse er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.5. Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelse af fluer og rotter har et sådant omfang, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at arealerne omkring staldene skal holdes ryddelige, således at rottetilhold forebygges. Der stilles derudover vilkår til, at fluebekæmpelse skal ske efter gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transportgener
Ansøger har redegjort for antallet af transporter til og fra husdyrbruget samt husdyrbrugets til- og frakørselsforhold i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6.

Aabenraa Kommune vurderer, at transporterne til og fra ejendommen er beskrevet tilstrækkeligt, og at der ikke skal stilles vilkår til transporter til og fra ejendommen.

Lysgener
I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 beskrives det, at udendørsbelysningen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme væsentlige lysgener for de omkringboende, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Uhygiejniske forhold
Da døde dyr opbevares overdækket og på fast bund, samt at der forebygges mod skadedyr i den daglige drift, vurderer Aabenraa Kommune, at der, som følge af det ansøgte, ikke sker en væsentlig indvirkning på miljøet, hvad angår uhygiejniske forhold.

Miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki
Husdyrbruget er forpligtet til at overholde Aabenraa Kommunes til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald, hvorfor det vurderes, at kravet om iagttagelse af miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki er overholdt.

Bedste tilgængelig teknik (BAT)

BAT Ammoniakemission
Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) inden for ammoniakemissioner, når produktionen medfører en ammoniakemission på mere end 750 kg NH_3-N pr. år.

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til størrelsen af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet til ammoniakemission fra husdyrbruget er 4.192 kg NH_3-N pr. år, og at den faktiske emission er 4.192 kg NH_3-N pr. år. BAT-kravet for husdyrbruget er således overholdt med de valgte gulvtyper og teltoverdækning på den store gyllebeholder.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til fast teltoverdækning på den eksisterende gyllebeholder på 5.133 m^3, jf. teknologibladet for fast teltoverdækning på gyllebeholdere. Der stilles vilkår til, at staldafsnit med dybstrøelse skal strøs med halm eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, da det indgår i forudsætningen for ammoniakemissionsberegningen.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige krav

Vurdering af om husdyrbruget har tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning
Der er redegjort for håndtering og opbevaring af husdyrgødning i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1.2. Ansøger har beregnet en opbevaringskapacitet på 12 måneder baseret på husdyrbrugets egne gyllebeholdere. Størstedelen af dybstrøelsen afsættes til biogasanlæg. Den tilbageværende dybstrøelse lægges i markstak eller spredes direkte ud på marken.

Aabenraa Kommune vurderer, at håndteringen af husdyrgødning overholder BAT, og at der ikke er væsentlig virkning på miljøet herfra. Dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vurdering af om afstandskrav er overholdt
Den eksisterende stald "Stald til kalve og heste" og gyllebeholderen med en opbevaringskapacitet på 570 m^3 er beliggende indenfor afstandskravet på 30 m til naboskel, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 7, med en afstand på henholdsvis 11 m og 22 m til nabomatriklen mod øst, matr.nr. 32, Sofiedal, Tinglev. Da der er tale om en lovligt eksisterende stald og en lovligt eksisterende gyllebeholder, hvor der ikke foretages ændringer, vurderer Aabenraa Kommune, at afstandskravet er overholdt, og at der ikke skal søges om dispensation.

På Skyttehusvej 12A er også to gyllebeholdere beliggende indenfor afstandskravet på 30 m til naboskel med en afstand på henholdsvis 4 m og 6 m til nabomatriklen mod øst, matr.nr. 114a, Kragelund, Bov. Der er tale om to lovligt eksisterende gyllebeholdere, hvor der ikke foretages ændringer, og naboskellet er opstået som følge af udmatrikulering af gyllebeholderne. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at afstandskravet er overholdt, og at der ikke skal søges om dispensation.

Ansøger ønsker et flytbart læskur, så hestene på ejendommen kan søge læ i timerne på fold. Læskurets nuværende placering er med en afstand på 6 m til nabomatriklen mod øst, matr.nr. 32, Sofiedal, Tinglev, hvorved afstandskravet på 30 m til naboskel ikke er overholdt. Derudover overholder det ansøgte hønsehus ikke afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 6, med en afstand på 7 m til beboelsen på Kragelundvej 40.

Ansøger har derfor søgt om dispensation fra afstandskravene til beboelse på samme ejendom og naboskel. Aabenraa Kommunes vurdering af ansøgning om dispensation for afstandskravene ses i afsnittet "Dispensationer".

Øvrige eksisterende og nye stalde og anlæg overholder alle øvrige afstandskrav angivet i husdyrbruglovens §§ 6-8.

Vurdering af, om husdyrbruget er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug
Ansøger hverken ejer eller driver andre husdyrbrug. Husdyrbruget på Kragelundvej 40 er således ikke forureningsmæssigt, teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Alternative løsninger
Ansøger har i afsnit 3.16 i miljøkonsekvensrapporten redegjort for de alternative løsninger, der har været vendt i forbindelse med, at ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse blev udarbejdet.

På baggrund af redegørelsen i miljøkonsekvensrapporten vurderer Aabenraa Kommune, at der er redegjort tilstrækkeligt for de alternative løsninger, og hvorfor den ansøgte løsning er den, der er valgt.

Ophør af husdyrbruget
Ud fra ansøgers redegørelse i miljøkonsekvensrapportens afsnit 2, vurderer Aabenraa Kommune, at ejendommen vil blive afviklet miljømæssigt forsvarligt, hvis husdyrbruget på Kragelundvej 40 ophører helt.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der skal foretages oprydning og rengøring ved varigt ophør af driften for at undgå forureningsfare.

Samlet vurdering

Vurdering af VVM og BAT
På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnligt:

- Landskabelige værdier.
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning.
- Jord, grundvand og overfladevand.
- Lugt-. støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

Samspillet mellem faktorer og sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det, der er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.14 og 3.15, at der ikke er væsentlige negative virkninger på miljøet på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1– og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH_3-N pr. år og er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet, når de bygningsmæssige ændringer er færdigmeldt. Hvis godkendelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

Hvis godkendelsen indeholder lovliggørende dele, anses disse dele af godkendelsen som udnyttet fra meddelelsestidspunktet.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelser givet efter § 16a, stk. 1 skal ikke revurderes.

Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 16. november 2034.

Ophævelse af eksisterende godkendelse

Den eksisterende miljøgodkendelse af Kragelundvej 40, 6330 Padborg ophæves ved udnyttelse af denne miljøgodkendelse. Den eksisterende miljøgodkendelse blev meddelt den 22. december 2009 efter § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Andre tilladelser og dispensationer

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til husdyrbrugloven. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Aabenraa Kommune.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Afgørelse

Vilkår 1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 255 873, version 3, modtaget i Aabenraa Kommune den 23. april 2026, og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Vilkår 2. Denne miljøgodkendelse skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Vilkår 3. Husdyrbrugets stalde, gulvtyper og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel:

Stald	Staldstørrelse m^2	Produktion	Produktionsareal m^2
Stald til kvæg	4.843	Alle kvæg. Dybstrøelse.	386
		Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse.	657
		Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal).	2.068
Stald til kalve og heste	1.042	Heste. Dybstrøelse.	83
		Kalve (under 6 mdr.). Dybstrøelse.	279
Høns	11	Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer.	11
I alt			3.484

Vilkår 4. Husdyrbruget skal indrettes med stalde og opbevaringsanlæg som vist på nedenstående kort. Dyretyper og staldsystem må ikke ændres, og størrelsen på produktionsarealerne må ikke øges, i forhold til det der fremgår af vilkår 3.





Dybstrøelsesarealer i stalde og kalvehytter

Vilkår 5. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning

Vilkår 6. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gyllevogn foregå på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

Placering og konstruktion af anlæg

Vilkår 7. Såfremt dele af eller hele den eksisterende beplantning/læhegnet vest for staldanlægget, som angivet med grønt på nedenstående kort, fjernes, skal der etableres ny beplantning på husdyrbrugets ejendom, der opfylder samme afskærmende funktion.



Lugt

Vilkår 8. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres at gulve holdes tørre, at gødnings- og foderrester i staldene fjernes, og at fodringssystemer holdes rene.

Øvrige emissioner og gener

Støj

Vilkår 9. Husdyrbrugets samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjgrænserne må ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen.

Vilkåret gælder for al støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Vilkår 10. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 9 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv, lys og rystelser

Vilkår 11. Driften må ikke medføre væsentlige støv- og lysgener eller gener i form af rystelser uden for ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Vilkår 12. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Vilkår 13. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Teltoverdækning på gyllebeholder

Vilkår 14. Den eksisterende gyllebeholder på 5.133 m^3 skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Farven på teltdugen skal være mørkegrøn.

Vilkår 15. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.

Vilkår 16. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.

Vilkår 17. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Jord, grundvand og overfladevand

Spildevand

Vilkår 18. Kemikalier, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand eller overfladevand, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer med fare for forurening skal straks opsamles.

Vilkår 19. Afledning af flydende husdyrgødning, ensilagesaft, restvand og spildevand skal foregå som vist på nedenstående kortudsnit. Ændringer af afløbsforhold skal indsendes til, og godkendes af, tilsynsmyndigheden.



Vilkår 20. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme foder-, gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Olie og diesel

Vilkår 21. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af oliespild.

Vilkår 22. Olie og diesel, herunder spildprodukter, skal opbevares i overjordiske beholdere på fast bund uden afløb, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Generelt

Vilkår 23. Kvitteringer for aflevering af farligt affald og andre dokumentationer for vilkårenes overholdelse skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

Vand- og elforbrug

Vilkår 24. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. De årlige registreringer af elforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår 25. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af vandforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Teltoverdækning på gyllebeholder

Vilkår 26. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ved ophør af husdyrbruget

Vilkår 27. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Aabenraa Kommune.

Vilkår 28. Ved husdyrbrugets ophør skal tilbageværende husdyrgødning fjernes, og ejendommen skal ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

Beredskabsplan

Vilkår 29. På husdyrbruget skal der forefindes en opdateret beredskabsplan. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne. Den skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.

Vilkår 30. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret den 26. august 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Naboorientering og partshøring

Et udkast til miljøgodkendelsen blev den 6. oktober 2026 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Samtidig blev den lagt på Aabenraa kommunes hjemmeside. Der var en frist på 30 dage til at fremsende kommentarer. Kommunen har ikke modtaget bemærkninger i høringsperioden.

Annoncering og afgørelse

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside den 16. november 2026, og afgørelsen bliver fremsendt til de klageberettigede.

Du har ifølge forvaltningslovens[3] § 9 ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen. Eventuel aftale herom skal aftales med Team Miljøs landbrugsgruppe på landbrug@aabenraa.dk.

Klagevejledning

Miljøgodkendelsen kan i medfør af husdyrbrugloven § 76 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

[3] Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 Forvaltningsloven

Afgørelsen annonceres offentligt den 16. november 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 14. december 2026, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. husdyrbruglovens § 81, stk. 1.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Udkastet til miljøgodkendelsen er forud for meddelelse af godkendelsen blevet sendt til ansøger og ansøgers rådgiver, parter, naboer og andre berørte (beboelser der er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission, jf. D).

Den 16. november 2026



Tine Oerter Trane
Team Miljø
Byg, Natur & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

D. Kommunens bilag

Lugtkonsekvenszonen

Aabenraa Kommune har udarbejdet et kort over lugtkonsekvenszonen med en konsekvenszone på 415 m:

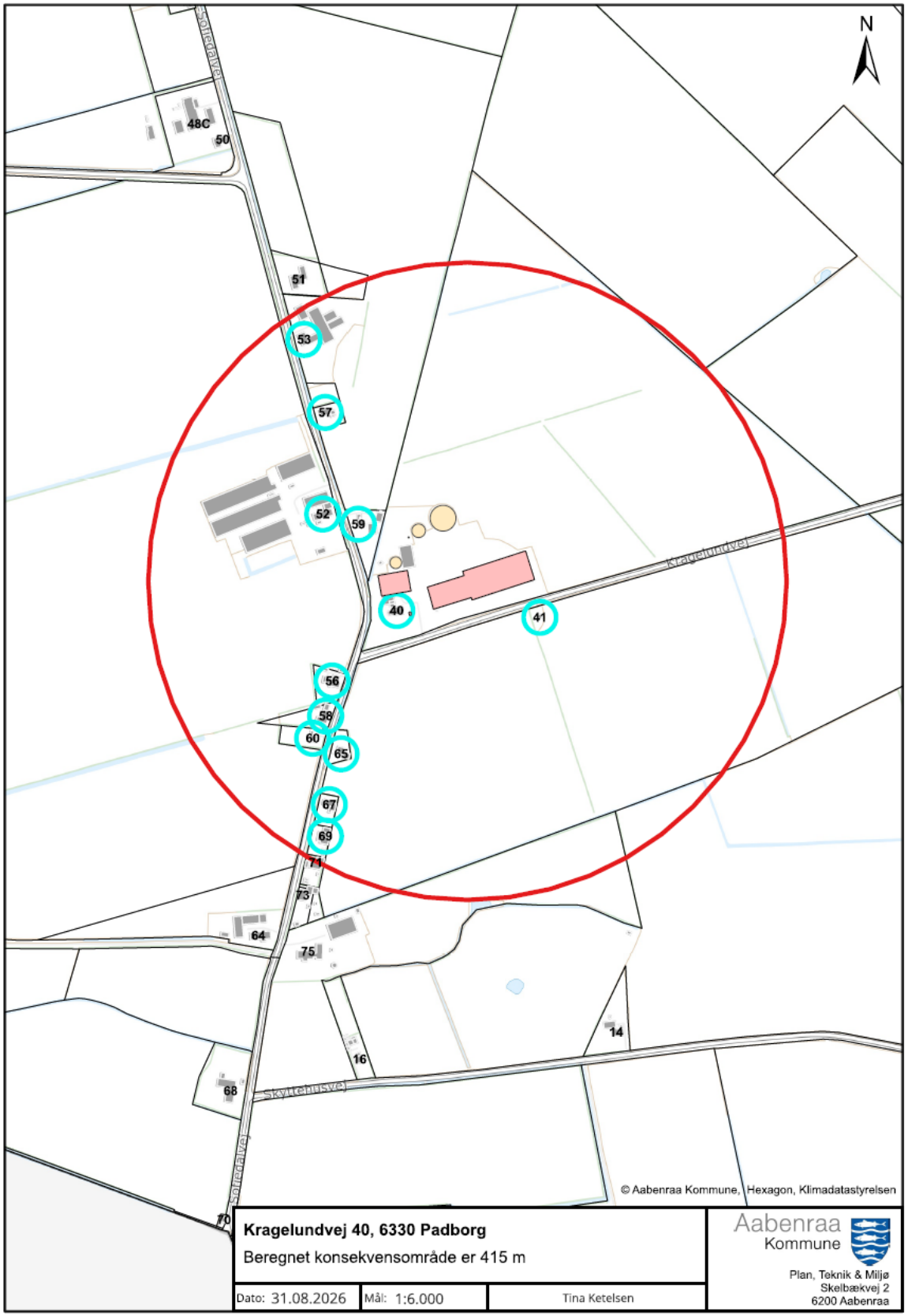

E. Miljøkonsekvensrapport

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten (MKR) er udarbejdet af miljørådgiver Anne Høj, Spiras.

Aabenraa Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet, der indeholder MKR inklusive bilag, er vedlagt som bilag 1 til miljøgodkendelsen.

Ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk er ikke vedlagt, da resultaterne er indarbejdet i enten MKR eller i miljøgodkendelsen. Hvis skemaet fra husdyrgodkendelse.dk ønskes tilsendt, kan de fås ved henvendelse til landbrug@aabenraa.dk eller på tlf. 73 76 78 64.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 6 er der ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16a krav til, at der skal være en beskrivelse af hvilke metoder, der er anvendt til identificering og forudberegning af de væsentlige virkninger på miljøet. Til udarbejdelse af MKR, har ansøger benyttet sig af beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, hvor emissionsfaktorerne tager afsæt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Aabenraa Kommune vurderer, at metoderne er tilstrækkeligt beskrevet.

Vedlagte relevante bilag:

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport (MKR)



Ansøgning om

§ 16a miljøgodkendelse.

Thijs van Wesemael
Kragelundvej 40
6330 Padborg

Ansøgning om miljøgodkendelse vedr. skift fra antal dyr til stipladsmodel

Skema 255873 i www.husdyrgodkendelse.dk



Datablad

Ansøger og ejer	Janneke Duursema og Thijs van Wesemael Kragelundvej 40 6330 Padborg thijsvanwesemael@hotmail.com
Husdyrbrugets adresse	Kragelundvej 40, 6330 Padborg
CVR-nummer	27617522
CHR-nummer	47712
Kommune	Aabenraa Kommune
Ejendomsnummer	9844254
Matrikel-nr.	Matrikel: 114b, Kragelund, Bov m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningsskema	255873
Konsulent	Miljørådgiver Anne Høj, anh@spiras.dk tlf. 23728749 Spiras CVR-nr. 21111511

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på ejendommen Kragelundvej 40, 6330 Padborg.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen[1] og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. I afsnit, hvor der er behov for at vurdere påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer i form af skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk samt kort tegnet af Spiras i QGIS er angivet uden kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af kort med opgørelse af produktionsarealerne og øvrige tegninger af indretningen af anlægget. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af eksisterende byggetegninger samt opmålinger foretaget af landmand og rådgiver.

[1] Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2256 af 06/04/2023

Datablad **1**

Forord / læsevejledning **2**

1. Indledning **5**

1.1 Metode og manglende viden *5*

2. Ikke-teknisk resume **6**

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø **8**

3.1 Indretning og drift af anlægget *8*

3.1.1 Produktionsarealer *9*

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning *14*

3.1.3 Drift af anlægget *15*

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde *16*

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug *16*

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav *16*

3.4.1 Jordarealer og jordbund *20*

3.5 Ammoniakemission og -deposition *21*

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet *27*

3.7 Lugtemission *28*

3.8 Øvrige emissioner og gener *30*

3.8.1 Støj *30*

3.8.2 Rystelser og vibrationer *32*

3.8.3 Støv *32*

3.8.4 Lyspåvirkning *32*

3.8.5 Skadedyr *33*

Generel bekæmpelse af skadedyr *33*

Fluegener *33*

Rottebekæmpelse *33*

3.8.6 Transporter *33*

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer *35*

3.9.1 Døde dyr *35*

3.9.2 Affald *35*

3.9.3 Olie- og kemikalier *36*

3.9.4 Råvarer *37*

3.9.5 Energiforbrug *37*

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug *38*

3.9.7 Spildevand og restvand *38*

3.10 Forslag til egenkontrol 39
3.11 BAT-Ammoniakemission 39
3.12 Risiko for ulykker og katastrofer 40
3.13 Overvågning 41
3.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed 41
3.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger 41
3.16 Alternative løsninger og 0-alternativet 42
3.17 Erhvervsmæssig nødvendighed 42

4. Oplysninger om konsulenten 43

5. Konklusion 43

6. Bilag 44

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer den ansøgte husdyrproduktion på ejendom Kragelundvej 40, 6330 Padborg. Ejendommen har i dag en miljøgodkendelse fra den 22. december 2009, hvor der er givet tilladelse til antal dyr/dyreenheder, de ønsker at skifte til stipladsmodellen i stedet for, så de kan udnytte de eksisterende rammer fuldt ud. Der vil ikke ske nybyggeri i forbindelse med ansøgningen, dog ønsker de mulighed for at lave yderligere ca. 386 kvm med dybstrøelse i den ene ende af den eksisterende kostald samt få godkendt et produktionsareal på 11 kvm til fjerkræ.
Beskyttelsesniveauerne for lugt til naboer og for ammoniak til nærliggende natur er overholdt.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra ansøger Thijs van Wesemael og Janneke Duursema, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen i Husdyrgodkendelse.dk foretages med spredningsog afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner specielt ikke for metan og lattergas.

2. Ikke-teknisk resume

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Kragelundvej 40, 6330 Padborg. Husdyrbruget består af en konventionel malkekvægsbesætning, med en § 12 miljøgodkendelse fra 22. december 2009. Der er tale om en ansøgning om en §16 a ansøgning, da der søges om at skifte fra antal dyr til stipladsmodellen. Det samlede produktionsareal øges fra 3087 m2 til 3484 m2, arealet øges, da der ønskes mulighed for at udnytte en del af den eksisterende kostald til et dybstrøelsesareal, og der søges om at få 11 m2 produktionsareal godkendt til fjerkræ.

I forbindelse med det ansøgte vil der ikke ske nogen bygningsmæssige eller driftsmæssige ændringer på ejendommen.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger i et område, der er udpeget som værdifuldt landbrugsområde. Og da der ikke sker bygningsmæssige ændringer på ejendommen, og på grund af ejendommens beliggenhed/afstand i forhold landskabelige og kulturelle udpegninger, vurderes det, at skiftet fra antal dyr til stipladsmodel ikke vil komme til at påvirke de landskabelige og kulturelle områder i nærheden af ejendommen.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Støj, rystelser og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typerne af støjkilderne og afstanden til naboerne. Transport til og fra ejendommen sker via to indkørsler fra Kragelundvej 40. Der er ingen nabobeboelser tæt på indkørslerne.

Fluer og skadedyr bekæmpes ved omhyggelig orden og renholdelse i anlægget, mens døde dyr opbevares på en plads ved vejen, væk fra de nærmeste naboer. Også dette vurderes ikke at medføre væsentlige gener for naboer pga. af den forholdsvis store afstand.

Da udendørs lyskilder er slukket om natten, og i øvrigt styres af bevægelsessensorer, vurderes det, at naboer ikke vil blive generet af lysgener.

Støv fra ejendommen vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, idet en stor del af kørearealerne er befæstede og holdes rene, og støvende aktiviteter såsom aflæsning af foder og brug af halm foregår indenfor i stalde og lader.

Samlet set vurderes husdyrbruget ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, rystelser, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Husdyrgødning

Husdyrgødningen udbringes på markerne af maskinstation, gyllen nedfældes. Det meste af dybstrøelsen fra staldene afhentes af biogas.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt merdepositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH3 N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger fra husdyrbruget. Der er dels faste krav til den totale ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT kravet til ammoniakemission.

Alternative løsninger og 0-alternativ

0-alternativet er, at ejendommen drives videre som godkendt i § 12 miljøgodkendelsen fra december 2009 med det nuværende produktionsomfang, og ejendommen vil derved ikke have mulighed for at udnytte den fulde kapacitet i staldene.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Derudover beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

1) befolkningen og menneskers sundhed,

2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,

3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,

4) materielle goder, kulturarv og landskabet,

5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og

6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Hele bedriftens dyrehold er opstaldet i staldanlægget på Kragelundvej 40, der ligger som en samlet enhed. Der flyttes ikke dyr til og fra andre ejendomme, og dyrene er på stald hele året med undtagelse af høns, kalkuner og hestene. Det bevirker – sammen med en generelt høj standard af oprydning og renholdelse omkring bygningerne – at anlægget fremstår ryddeligt og ordentligt, med rene og velholdte kørearealer, oplagsarealer mv.

Til ejendommen hører også et maskinhus og 2 gyllebeholder på Skyttevej 12A, der går ingen dyr på Skyttevej 12A.

Det samlede produktionsareal er på 3484 m2 ud over malkestald og opsamlingsareal, hvoraf ca. 60 pct. af produktionsarealet er sengestalde med spalter og resten er dybstrøelse.

Placering af det eksisterende, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af oversigtskortene i Bilag 1 samt af Figur 1.

Høns og kalkuner har adgang til et hønsehus, der er placeret i hønsegården ved siden af egen beboelse. Hønsehuset er en isoleret glasfiberhytte, der egentlig er beregnet til frilandsgrise. Produktionsarealet udgøres af hele gulvarealet.

Hestene har adgang til et udendørsareal hjemme ved ejendommen, her er der opsat et flytbart læskur, så hestene kan søge læ for vind og regn, og om sommeren har mulighed for at søge skygge og beskyttelse mod insekter. Læskuret er uden fast bund, og der tilbydes ikke vand eller foder i læskuret. Læskuret er et lille hus med trævægge og bliktag, opbygget på et jernstativ, skuret er 3x4,3 m, gavlen er åben i den ene ende.

Læskurene vil blive flyttet efter gældende regler.



Billede 1: Billede af læskur til hestene.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.



Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg.

Nu- og 8-års-driften

Den lovlige drift for 8 år siden på husdyrbruget tager afsæt i miljøgodkendelsen fra den 22. december 2009 samt afgørelse om ikke godkendelsespligt til miljøgodkendelsen fra den 29. august 2014.

Opgørelse af produktionsarealerne i staldene er baseret på opmålinger foretaget af ansøger Thijs Van Wesemael og Janneke Duursema sammen med miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen og Anne Høj i forbindelse med besøg på ejendommen i marts 2026 samt eksisterende byggetegninger.

Produktionsarealerne i nudrift og 8-årsdrift er opgjort i figur 2 og tabel 1 på næste side og vist i større format på bilag 2.

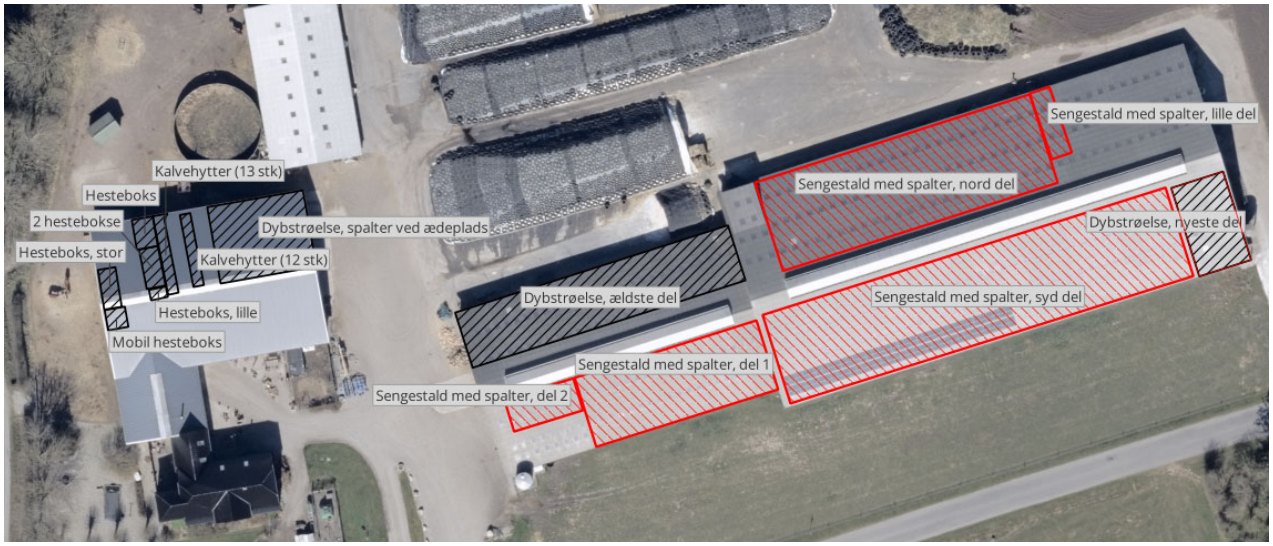

Figur 2: Produktionsarealer i nudrift og 8-årsdrift, dybstrøelse, sort skravering, sengestald, rød skravering

Bygning	Del af bygning	Areal	Nakkebomsareal	Produktionsareal
1. Stald til kvæg				
	Tilbygning til ko-stald, sengestald med spalter, Nord del	813	166	643
	Tilbygning til ko-stald, sengestald med spalter, Syd del	1191	247	944
	Lille del med spalter, Nord	44	4	40
	Ældste del af ko-stald, sengestald med spalter, del 1	419	56	363
	Ældste del af ko-stald, sengestald med spalter, del 2	74	-	73
I alt med spalter		**2541**	**473**	**2068**
	Nyeste del af kostal-den, dybstrøelse	153	-	153
	Ældste del af kostal-den, dybstrøelse	504	-	504
I alt med dybstrø-else				**998**
2. Stald til kalve og heste				
	6 hestebokse i for-skellige størrelser, dybstrøelse	83	-	83
	Kalvehytter, 25 stk. dybstrøelse.	50	-	50
	Kalvebokse, 3 stk. Dybstrøelse, spalter v. ædeplads	229	-	229
I alt med dybstrø-else				**362**

I alt med dybstrø-else				**11**

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m^2)
8 års drift						
1. Stald til kvæg	4843	Naturlig ventilation	3 m	(#864069) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	657
				(#864067) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	2068
2. Stald til kalve og heste (Opført 2014)	1042	Naturlig ventilation	3 m	(#864066) Heste. Dybstrøelse	0	83
				(#864063) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	279
Sum						**3087**

Tabel 1: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8-års drift - identisk med nudrift.

Ansøgt drift

Produktionsarealerne i ansøgt drift er næsten identiske med produktionsarealerne i nudrift og 8 års drift. Der er medtaget et areal på 11 m2 til fjerkræ (Høns og kalkuner). Høns og kalkuner går sammen. Der er indsendt en scenarieberegning, hvor der kun går kalkuner på arealet. Herudover ønskes der mulighed for at lave et areal i den eksisterende kostald om til et areal med dybstrøelse, arealet er på 386 m2.

Produktionsarealet øges med 397 m2.

Produktionsarealerne i ansøgt drift fremgår af figur 3 og tabel 2 på de næste sider.

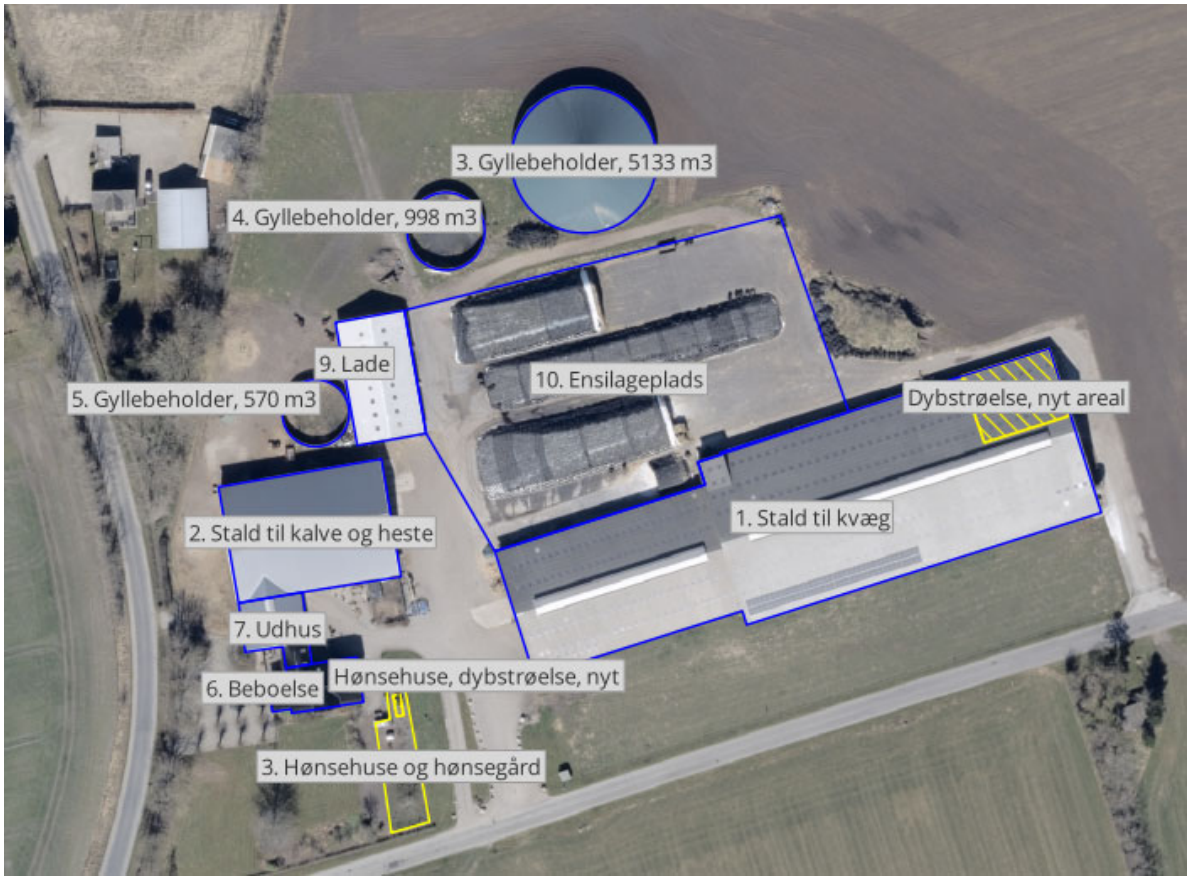

Figur 3: Husdyrbrugets nuværende stalde og opbevaringsanlæg, samt nye produktionsarealer (skraveret gul)

Bygning	Del af bygning	Areal	Nakkebomsareal	Produktionsareal
1. Stald til kvæg				
	Tilbygning til ko-stald, sengestald med spalter, Nord del	813	166	643
	Tilbygning til ko-stald, sengestald med spalter, Syd del	1191	247	944
	Lille del med spalter, Nord	44	4	40
	Ældste del af ko-stald, sengestald med spalter, del 1	419	56	363
	Ældste del af ko-stald, sengestald med spalter, del 2	74	-	73
I alt med spalter		**2541**	**473**	**2068**
	Nyeste del af kostal-den, dybstrøelse	153	-	153
	Ældste del af kostal-den, dybstrøelse	504	-	504

	Tilbygning til ko-stald, nyt areal	386	-	386
I alt med dybstrø-else				**1043**
2. Stald til kalve og heste				
	6 hestebokse i for-skellige størrelser, dybstrøelse	83	-	83
	Kalvehytter, 25 stk. dybstrøelse.	50	-	50
	Kalvebokse, 3 stk. Dybstrøelse, spalter v. ædeplads	229	-	229
I alt med dybstrø-else				**362**
3. Høns og andet fjerkræ				
	Hønsehus, dybstrø-else, nyt areal	11	-	11
I alt med dybstrø-else				**11**

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m^2)
				Ansøgt drift		
1. Stald til kvæg	4843	Naturlig ventilation	3 m	(#866600) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	385
				(#864053) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	657
				(#863998) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	2024
2. Stald til kalve og heste (Opført 2014)	1042	Naturlig ventilation	3 m	(#864056) Heste. Dybstrøelse	0	83
				(#864055) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	279
3. Høns	11	Naturlig ventilation	3 m	(#866087) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	0	8
				(#866086) Kalkuner	0	3
Sum						3439

Tabel 2: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Med en forventet fremtidig produktion på ca. 230 årskøer og 160 opdræt (0-27mdr.), tyrekalve op til 14 dage og 6 heste vil den samlede årlige produktion af husdyrgødning være ca. 7400 m^3 gylle og 130 tons dybstrø-else, ud fra at ca. 30 køer går i dybstrøelse, og ungdyrene går på dybstrøelse til de er 6 måneder. Tallene er baseret på normtal fra 2025, men den reelle mængde kan variere meget fra husdyrbrug til husdyrbrug, af-hængig af staldens indretning, malkeanlæggets vandforbrug og forbrug af vand til rengøring i øvrigt.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 3. De eksisterende opbevaringsanlæg består af tre gylle-beholdere etableret i 1982, 1994 og 2011. Alle 3 indgår i 8-årsdrift, nudrift og ansøgt drift. Gyllebeholderen fra 2011 er med overdækning. Udover de 3 beholdere ved ejendommen, ejer ansøger en anden ejendom (Skyttehusvej 12A), hvor der er to gyllebeholdere, disse lejes dog for det meste ud.

Kapaciteten i gyllebeholderne på ejendommen er samlet på ca. 6.700 m^3. Dertil kommer kapacitet i kanaler i de nuværende stalde på ca. 1.500 m3, i alt ca. 8.200 m3, Det er dog kun den store gyllebeholder med overdækning, der som udgangspunkt kommes gylle i, beholderen på 998 anvendes som udgangspunkt til overfladevand fra plansiloanlægget.

Der er således opbevaringskapacitet til knap 12 måneder.

Det meste af dybstrøelsen fra staldene muges ud i containere, og afhentes af biogas. Dybstrøelse fra kalvehytter kommes i gyllebeholderen.

Størsteparten af ensilagevandet opsamles i gyllebeholderen på 998 m3, og køres ud som husdyrgødning.

Gyllen i gyllebeholderne omrøres udelukkende forud for gylleudbringning. Udbringning af gyllen foretages af maskinstation.

Den gylle, der ikke bringes ud på egne marker, afsættes til et nærliggende plantebrug.

Type	Rumfang (m3)	Opført	Sidste kontroldato	Beholderkontrol	Overdækket
Gyllebeholder	5.133	2011	20-10-2022	10 år	Telt
Gyllebeholder	998	1994	20-10-2022	10 år	-
Gyllebeholder	570	1982	20-10-2022	10 år	-
Gyllebeholder, Skyttehusvej 12A	2.000	1999	11-04-2019	10 år	-
Gyllebeholder, Skyttehusvej 12A	675	1989	11-04-2019	10 år	-

Tabel 3: Opbevaringsanlæg på husdyrbruget.

Vurdering

Der vurderes at være tilstrækkelig opbevaringskapacitet, også i tilfælde af, at der bliver ved at komme mere nedbør. Der er desuden noget bufferkapacitet på ejendommen i form af de to mindre gyllebeholdere, og de to beholdere på Skyttehusevej 12A, hvis de ikke er lejet ud.

Dybstrøelse ligger ca. 6 måneder. i stalden før det bliver lagt ud i markstak, så det overholder kravet til mindst 3 måneders kompostering, før det lægges i markstak.

Det vurderes at opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning og dybstrøelse håndteres ansvarligt og efter reglerne.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er ejendommens 2 ejere, der varetager driften på ejendommen. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning tilknyttet besætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning

- Der føres journal over medicinforbrug
- Serviceeftersyn på malkeanlæg og køletanke overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationer af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer på ejendommen. Der søges om at ændre et område i en eksisterende stald til dybstrøelse, og at lovliggøre et hobbyhold af fjerkræ.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger har ikke dyrehold på andre ejendomme, så der er ikke tale om produktionsmæssig sammenhæng med andre dyrehold.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav

Landskab, planforhold og kulturarv

Landskab

Den ansøgte placering ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, ejendommen ligger udenfor Aabenraas Kommunes udpegning af arealer til store husdyrbrug. Ejendommen er desuden placeret udenfor områder med diverse landskabelige og kulturelle udpegninger. Ejendommen ligger ca. 800 m fra den dansk/tyske grænse. Det vurderes, anlæggets størrelse og karakter taget i betragtning, at der ikke vil være grænseoverskridende påvirkninger.

Ejendommen ligger uden for Natura2000.

Kommuneplantemaer	
Naturområder med særlig naturbeskyttelsesværdi	-
Værdifuldt landbrugsområde	Ejendommen er beliggende inden for særligt værdifuldt landbrugsområde
Områder med landskabelig værdi	-
Større sammenhængende landskaber	-

Økologisk forbindelse	-
Områder med særlig geologisk værdi	-
Rekreative interesseområder	-
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer	Ca. 800 m til værdifuldt kulturmiljø (Landegrænsen)
Kirkeomgivelser	-
Kystnærhedszonen	-
Lavbundsarealer	-
Skovrejsningsområder	-
Fredede områder	1,7 km til fredede område (Kragelund Mose)
Beskyttede naturarealer (§3)	Se figur 4
Strandbeskyttelseslinje	-
Klitfredningslinje	-
Skovbyggelinje	-
Sø- og å-beskyttelseslinje	-
Kirkebyggelinje	-
Fortidsmindelinje	-
Beskyttede sten- og jorddiger	Nærmeste dige er ca.480 m syd for stald til kvæg

Tabel 4 Landskabelige udpegninger



Figur 4 §3 Beskyttet natur inden for 1.000 m fra ejendommen. Blå skravering: sø, grøn: eng, rød/brun: mose, orange: overdrev og lyseblå streg: vandløb.

Vurdering af Landskab

Da der ikke sker store bygningsmæssige ændringer på ejendommen, og på grund af ejendommens beliggenhed/afstand i forhold landskabelige og kulturelle udpegninger, vurderes det at skiftet fra antal dyr til stipladsmodel ikke vil være til påvirke de landskabelige og kulturelle områder i nærheden af ejendommen. Det vurderes desuden, at der ikke vil være grænseoverskridende påvirkninger fra anlægget.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. afstandskravene jf. Husdyrlovens § 6 overholdes idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- Et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- En nabobeboelse

Nærmeste byzone-areal er en del af Padborg, Kragelund, Bov, området ligger ca. 5,7 km væk fra den nærmeste driftsbygning. Ca. 5,5 km fra nærmeste driftsbygning ligger et område, der er potentielt fremtidigt område til byzone, området fremgår af plannr.: 1101-45.

Der er ikke nogen lokalplanlagte områder, som opfylder Husdyrbruglovens § 6, der ligger nærmere.

Nærmeste nabobeboelse er Sofiedalvej 59, ejendommen er ikke en landbrugsejendom. Afstanden fra den lille gyllebeholder på 570 m3 til nabobeboelse er ca. 55 m, og ca. 59 m til den nye fortank. Derved er afstandskrav til byzone, lokalplanlagt område og nabobeboelse overholdt. Læskuret til hestene vil blive flyttet, så det hele tiden overholder 50 m til nabobeboelse.

I nedenstående skema gennemgås afstandskravene i Husdyrbruglovens § 8.

Nærmeste…	**Afstand**	**Beskrivelse**	**Afstandskrav**
Naboskel	Ca. 11 m Ca. 6 m Ca. 8 m	Fra stald til kalve og heste Fra læskuret ved ejendommens nuværende placering Fra læskuret på § 3 engen	30 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 7 m	Fra hønsehuset	15 m
Levnedsvirksomhed		Ikke noget indenfor 25 m	25 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	58 m	Fra stald til kvæg til boring (DGU Nr. 174.96	25 m
Beskyttet vandløb	535 m	Til vandløb nord øst for ejendommen fra den store gyllebeholder	100 m
Dræn	-	Ingen dræn i nærheden af staldene	15 m
Sø	Ca. 540 m	Fra stald til kvæg til sø, øst for ejendommen	15 m
Offentlig vej	Ca.19 m	Fra stald til kalve og heste	15 m
Privat vej		Ingen i nærheden	15 m

Tabel 4: Afstandskrav i forhold til husdyrbruget.

Som det fremgår af skemaet, er de fleste af afstandskravene overholdt. Afstandskravet til naboskel er ikke overholdt, men der er tale om en eksisterende lovligt opført stald, den lille gyllebeholder overholder heller ikke afstandskravet til naboskel, men det er også en lovlig opført gyllebeholder, så afstandskravet vurderes at være overholdt. Læskuret overholder ikke afstandskravet til naboskel, der søges om dispensation for at placere dem tættere på naboskel end 30 m, da det ellers vil være svært at finde egnet placeringer for skuret hjemme ved ejendommen, da der også skal overholdes 50 m til nabobeboelse.

Afstandskravet til egen beboelse er ikke overholdt i forhold til hønsehuset, ansøger søger om dispensation for afstandskravet, da de vurderer at det er den bedst egnet placering for hønsehuset.

Vurdering af afstandskrav

Alle afstandskrav til stalde og opbevaringsanlæg er ikke overholdt, men det er for eksisterende bygninger eller flytbart læskur. Afstandskravet til egen beboelse er ikke overholdt, men ansøger ønsker selv at placere hønsehuset tæt på beboelse, så det er nemt at holde opsyn med hønsene. Der er ikke præcist kendskab til nærmeste levnedsmiddelvirksomhed, men der er ikke nogen indenfor 25 m af staldanlægget. Der er ingen almene vandindvindingsanlæg indenfor 50 m af staldanlægget, nærmeste ligger ca. 4 km fra anlægget.

Materielle goder

Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i ovenstående afsnit, overholdes alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Husdyrbruget overholder de gældende afstandskrav og lugtgenekrav, hvorfor det vurderes at husdyrbruget ikke vil påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

Husdyrbruget ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, og nitratfølsomme indvindingsområder, men udenfor indvindingsopland til de nærmeste vandværker.

3.4.1 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforurening i forbindelse med husdyrbrugets nuværende bygninger, anlæg, kørearealer og tilstødende arealer.

Ejendommen og dens jordtilliggende ligger i en stor udpegning af områder med Særlige drikkevandsinteresser. Al udbringning af husdyrgødning på markerne er reguleret gennem gødningsregnskabet, så der kun udbringes det, der er nødvendigt for afgrødernes vækst, ligesom brugen af plantebeskyttelsesmidler også er nøje reguleret og afgiftsbelagt, hvorved der kun bruges det absolut nødvendige af hensyn til at sikre afgrøderne.

Vurdering

Da stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, og da husdyrgødning anvendes efter gældende lovgivning, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på Kragelundvej 40 fremgår af Tabel 5 (scenarie med høns) og tabel 5a (scenarie med kalkuner). Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift beregnet til 4192 kg N/år, med en meremission på 711 kg N/år i forhold til både nudrift og 8-års driften. Der er i beregninger til natur, regnet i skemaet med høns, da det er scenariet med højst ammoniakemission.

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **4191,6** (kg NH_3-N/år) Meremission (8 års-drift): **710,6** (kg NH_3-N/år) Meremission (nudrift): **710,6** (kg NH_3-N/år)

4. Ammoniakemission

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH_3-N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH_3-N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH_3-N/år)
Ansøgt drift	3574,3	617,3	4191,6
Nudrift	3232,4	248,5	3481,0
8 års-drift	3232,4	248,5	3481,0

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget.

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **4186,1** (kg NH_3-N/år) Meremission (8 års-drift): **705,1** (kg NH_3-N/år) Meremission (nudrift): **705,1** (kg NH_3-N/år)

Tabel 5a: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget (scenarieberegning med kalkuner).

Husdyrbruget giver anledning til fordampning af ammoniak, især fra staldgulvene. Størsteparten af ammoniakken afsættes indenfor ca. 400 m, på planter, blade, bygningsoverflader mv. En del afsættes på bladene på træer i skovbryn og levende hegn, og en mindre del vil afsættes i naturarealer i nærheden, hvor det kan være med til at forrykke den økologiske balance, og fremme næringselskende plantearter, på bekostning af sårbare, nøjsomme arter, der typisk findes i næringsfattige naturarealer.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder) eller dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter). Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen inddeler naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af Tabel 6.

Ammoniakfølsom natur	**Beskrivelse**	**Krav**
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL[2] (dvs. større end 2.500 m²)	Max. totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*: 0,2 kg N/ha/år ved> 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.

[2] Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019

Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen ”Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove” og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-følsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH3-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH3-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH3-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH3-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH3-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Kategori 1-natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er en skovbevokset tørvemose beliggende i Natura 2000 Habitatområde H87 og fuglebeskyttelsesområde F70, som blandt andet omfatter Frøslev Mose. Området er beliggende ca. 2,5 km fra ejendommen.

Da totaldepositionen til kategori 1 naturen er på 0,0 kg N/ha/år, er det ikke relevant at se på kumulation i forhold til ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug til naturpunktet, hvorfor der ikke er brugt tid på at finde ud af, hvor stor ammoniakemission der er fra husdyrbrug inden for en radius af 2,5 km af den nærmeste kategori 1 natur.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er det strengeste krav til den maksimale totaldeposition på kategori 1 natur med kumulation på 0,2 kg N/ha/år.

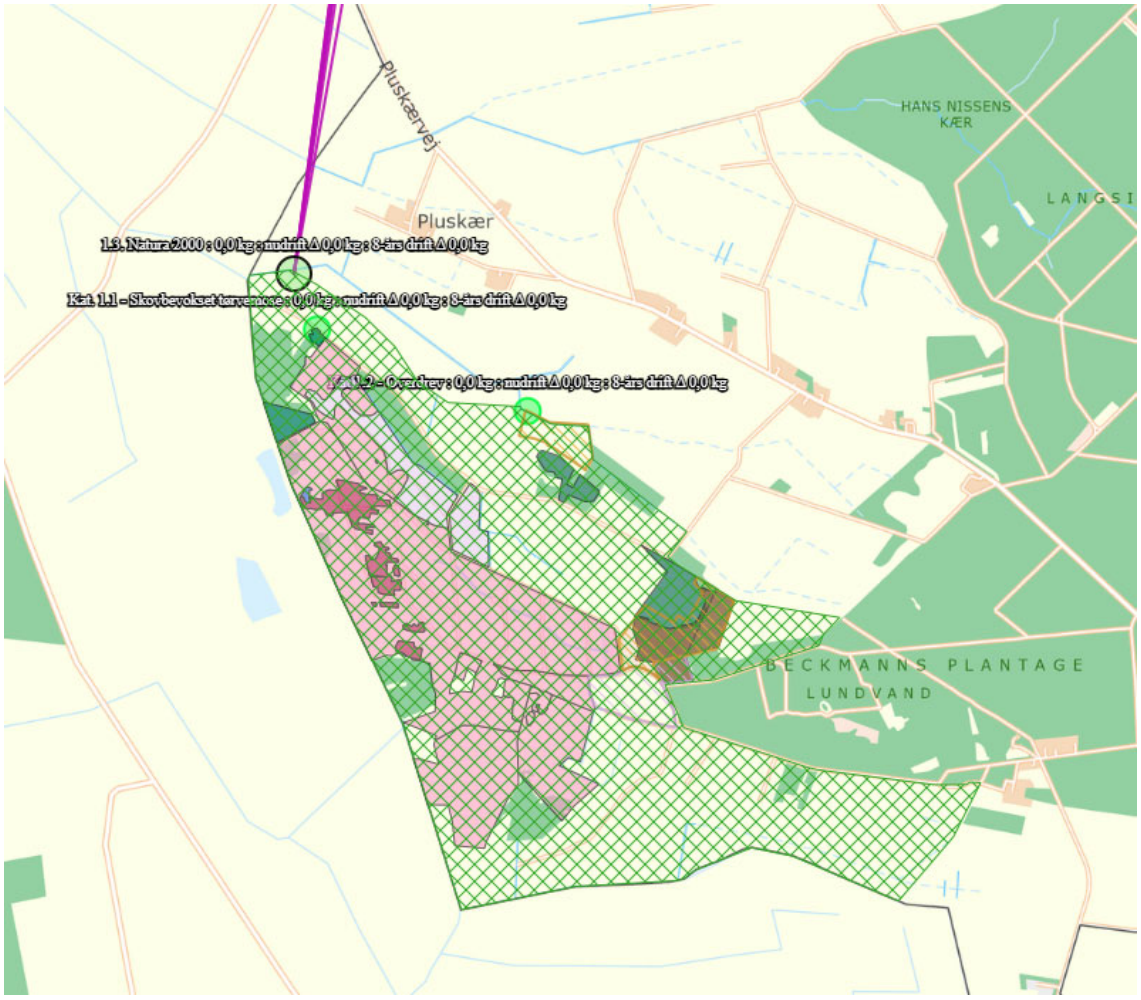

Figur 5: Nærmeste kategori 1 natur, Frøslev Mose

Kategori 2- natur

Den nærmeste kategori 2 mose er en højmose, der ligger ca. 1,6 km nordøst for anlægget. Ifølge beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk ligger den totale ammoniakafsætning her mellem 0,1 kg N/ha/år.

Der ligger en Kategori 2-overdrev ca. 1,9 km nord øst for anlægget. Her beregnes totaldepositionen af ammoniak til også 0,1 kg N/ha/år.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år er derved overholdt.

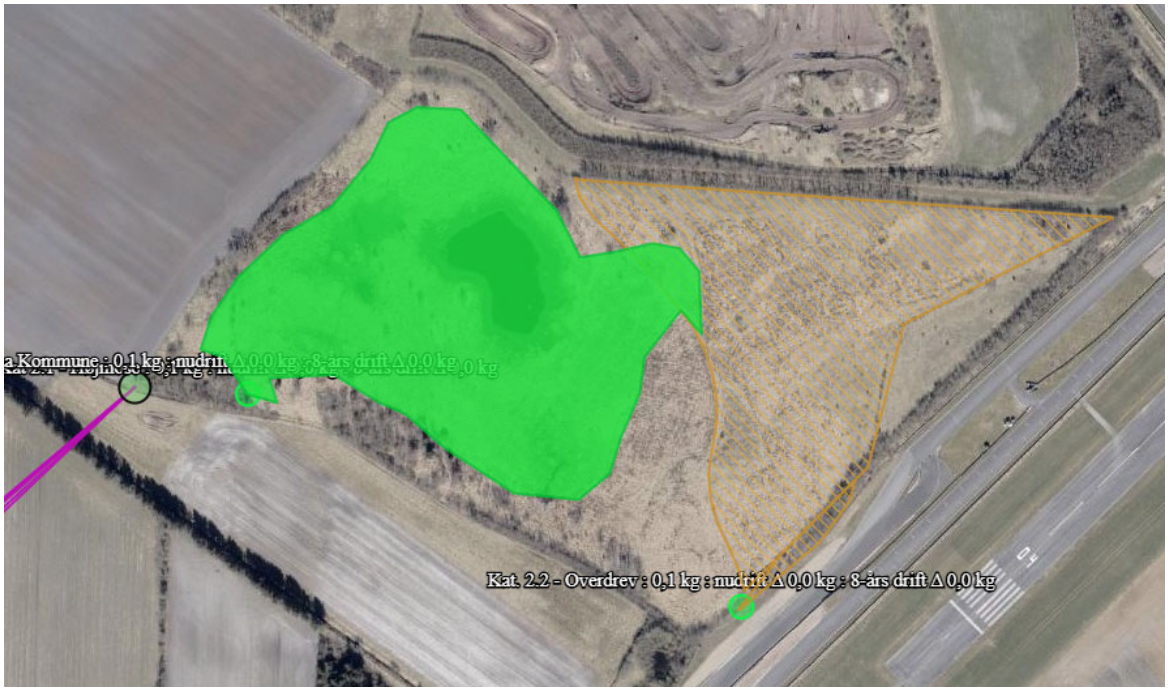

Figur 6: Kategori 2 natur nordøst for Kragelundvej 40.

Kategori 3-natur og § 3 natur
Der er nogle mosearealer i nærheden af ejendommen, som udpeget som kategori 3 natur. Ifølge lovgivningens beskyttelsesniveauer er den tilladelige merdeposition som udgangspunkt på 1 kg N/ha. I mosen, der ligger mod øst, er der en beregnet merdeposition på 0,1 kg N/ha/år. Et moseareal mod nordvest må forventes at modtage ca. 0,0 kg N/ha/år i merdeposition. Mosen mod sydøst, får en beregnet merdeposition på 0,1 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet for kategori 3 natur på 1 kg N/ha/år i merdeposition er således overholdt.

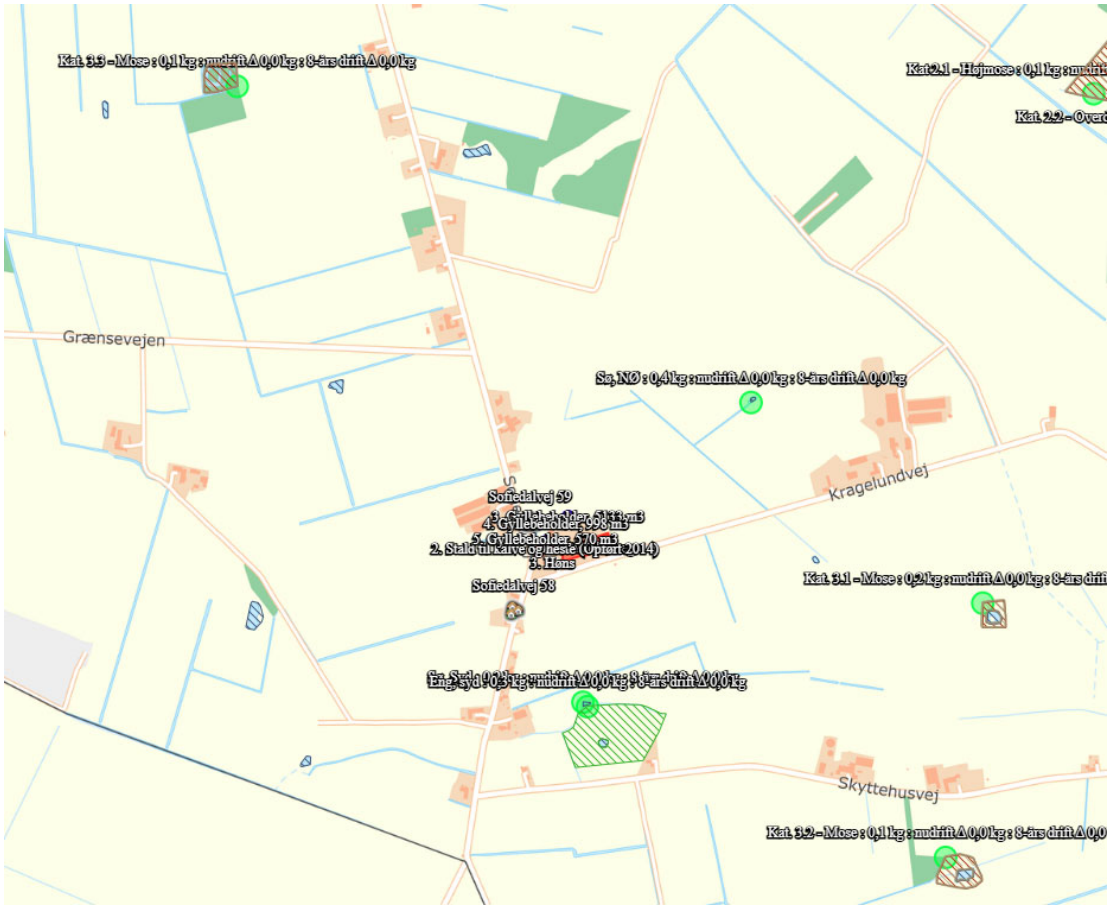

Figur 7: Kategori 3 natur og § 3 natur mv. omkring ejendommen. Kilde: husdyrgodkendelse.dk

Der er desuden foretaget depositionsberegninger til nærmeste vandhul/sø og eng (markeret med grønne prikker på kortet ovenfor).Nærmeste vandhul er beliggende nordøst for ejendommen, og modtager ca. 0,1 kg N/år/ha i merdeposition. Der er desuden beregnet til et vandhul og en eng syd for ejendommen, her er der beregnet hhv. 0,0 kg og 0,0 kg N/ha/år i merdeposition ifølge beregningerne udført i Husdyrgodkendelse.dk.

Ammoniakfølsom skov omkring ejendommen

Nærmeste registreret skovområde rundt om ejendommen som potentielt ammoniakfølsom er beliggende ca. 2.5 km fra anlægget. Se punkt på kortet nedenfor (kat.3 Skov). Mertilførslen af ammoniak er langt under 1 kg N/ha/år, hvorved beskyttelsesniveauet er overholdt.

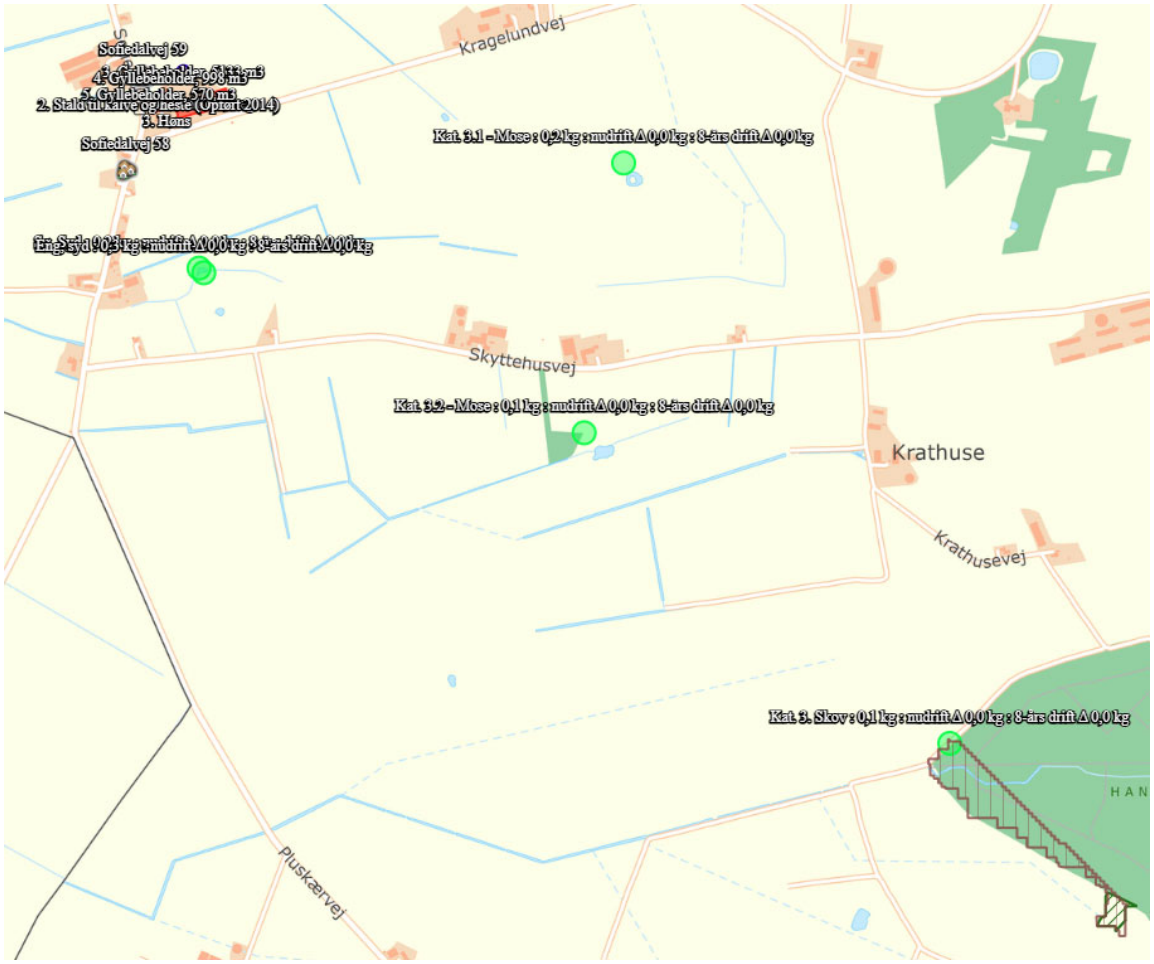

Figur 8: Ammoniakfølsom skov omkring ejendommen. Kilde: husdyrgodkendelse.dk

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende særligt beskyttede naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne negativt i væsentlig grad.

De øvrige naturområder, som er registreret som kategori 3 natur, samt de nærliggende vandhuller vil modtage mindre end 1 kg N/ha/år i merdeposition. Merdeposition på op 1,0 kg N/ha/år medfører normalvis ikke en tilstandsændring i naturarealer, der ikke er udpræget kvælstoffølsomme.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat. 2.4 - Hede, SØ	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 2. 3 - Fra kort, Aabenraa Kommune	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
Kat. 3. Skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
1.3. Natura 2000	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Eng, syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,3
Sø, NØ	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,1	0,4
Sø, Syd	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,2
Kat. 3.3 - Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Kat. 3.2 - Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,1	0,2
Kat. 3.1 - Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,1	0,3
Kat. 2.2 - Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Kat 2.1 - Højmose	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Kat 1.2 - Overdrev	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 1.1 - Skovbevokset tørvemose	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. Kilde: Husdyrgodkendelse.dk

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: ”*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen inden-for og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*” Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug vil kunne påvirke biodiversiteten ved at forrykke næringsstofbalancer ved udledning af ammoniak til luften, ved udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen af naturtyper med ammoniak er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Vurdering af påvirkning af biologisk mangfoldighed / biodiversitet.

Da der ikke sker større ændringer på ejendommen, der ikke sker nybyggeri, og der bliver ikke revet bygninger ned eller fjernet eksisterende beplantning, forventes det ansøgte ikke at påvirke den biologiske mangfoldighed/biodiversitet.

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er særligt beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU’s habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU’s habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke registreret bilag IV arter inden for 1.000 m fra ejendommen (ifølge arter.dk). Den nærmeste registrering af Bilag IV arter er ca. 4 km vest for ejendommen, hvor der er bl.a. registreret markfirben, flagermus og spidssnudet frø i Frøslev Plantage.

Det kan ikke udelukkes, at der lever andre bilag IV arter i området, eks. forskellige arter af flagermus og stor vandsalamander, der er udbredte i Jylland.

I forbindelse med projektet vil der ikke ske ændringer i markdriften og der tages hensyn til beskyttede naturarealer, der grænser op til dyrkningsarealer. Der vil ikke blive fjernet gamle træer el. bygninger ifm. projektet, der kan være levested for flagermus eller nedlagt vandhuller der kan være ynglested for padder.

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil forringe eller beskadige yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV eller andre beskyttede arter.

Samlet vurdering

Den beregnede ændring i mængden af ammoniak til naturarealer i omegnen af ejendommen vurderes ikke at medføre en tilstandsændring og derved påvirke naturområderne som yngle- og levesteder negativt.

Idet der ikke fjernes gamle bygninger, og på grund af afstanden til potentielle yngle- og levesteder for bilag 4 padder, samt at der ikke fjernes gamle træer, som ville være typiske opholdssteder for flagermus, og da der er mange andre skovarealer i nærheden, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

3.7 Lugtemission

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 255873 i Husdyrgodkendelse.dk.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Sofiedalvej 59, som ligger ca. 62 m nord for den nærmeste stald, og 163 m fra det vægtede centrum af staldene.

Den nærmeste nabo er vist på figur 9.



Figur 9: Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og samlet bebyggelse.

Nærmeste samlet bebyggelse udløses af Sofiedalvej 60, som ligger ca. 195 m mod syd fra hønsehuset.

De beregnede lugtgeneafstande til enkelt naboer, samlede bebyggelse og byzone ses i tabel 8. Det fremgår at geneafstandene er overholdt.
På Sofiedalvej 52 ligger et husdyrbrug, hvor det vurderes at være en ammoniakemission på mere end 750 kg N pr. år, ejendommen er beliggende indenfor en radius af 100 m fra nærmeste nabo, Der er derfor udført beregninger med kumulation med 1 husdyrbrug til nærmeste nabo. Lugtcentrum vurderes at være mere end 300 m for Sofiedalvej 60, der er derfor ikke regnet kumulation ved samlet bebyggelse.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Sofiedalvej 59	1	FMK	102,9	102,9	163	Ja
Sofiedalvej 60	0	NY	262	235,8	287,9	Ja
Kragelund, Bov	0	NY	395,9	395,9	5870,1	Ja
Potentielt fremtidig byzone	0	NY	395,9	395,9	5544,8	Ja

Tabel 8: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner. Der er indsat en tabel fra lugtberegninger med kalkuner, da dette er worse case for lugt.

Vurdering

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Da den gyllebeholder, der hovedsageligt bliver brugt, har fast overdækning, vil dette dog være meget begrænset. Der kan forekomme lugtafgivelse fra gyllebeholderen i forbindelse med omrøring og pumpning.
Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzone- eller sommerhusområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Generelt har god hygiejne, god praksis omkring udmugning og foderhåndtering, samt renholdelse i stalde og udenomsarealer stor betydning for omfanget af lugt fra et husdyrbrug. Derudover har vindretningen en væsentlig betydning for omfanget af gener, som også afspejles i lugtgeneafstandene.

3.8 Øvrige emissioner og gener

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.8.1 Støj

Husdyrbruget giver anledning til støj i forbindelse med malkning, blanding af foder, fodring, gyllepumpning, udbringning af husdyrgødning, samt transport af dyr, foder og gylle mv.

Støjkilde	Placering	Driftstid
Malkning	Malkeanlæg i den ældste del af kostalden	Ca. kl. 04.30-06 og fra kl. 16.30 – 18.00

		Daglig.
Kompressor / malkeanlæg	Isoleret loftrum over teknikrum i den ældste del af stalden.	Ca. kl. 04.30-06 og fra kl. 16.30 – 18.00 Daglig.
Ensilering	Plansilo	Ca. 10 dage i vækst-sæsonen, kl. 8-20
Gyllekørsel	-	Ca. 10 dage i vækst-sæsonen, kl. 8-20
Håndtering af foder	Ensilagesiloer og foderlade	Halv time/dag mellem 8.15-8.45
Lastbiler mv.	-	Dagligt mellem 7-18

Tabel 9: Støjkilder på husdyrbruget.

Dyrene fodres en gang dagligt, og der blandes ligeledes foder en gang dagligt. Håndtering og blanding af foder foregår på plansiloerne. I forbindelse med dette kan forventes maskinstøj, som kan være til gene for naboer.

Ensilering af slæt græs foregår fra maj til september/oktober. Majs ensileres i perioden september til november. Der vil forekomme støj, når det bliver lagt i plansiloerne, men det tilstræbes, at det sker i dagtimerne, så det ikke vil være til gene for naboer. Halm køres ind i perioden juli til september, og der kan ligeledes forekomme støj- og støvgener. Det tilstræbes ligeledes, at halmindkøring sker i dagtimerne af hensyn til naboer. Det vurderes dog, at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Indblæsning af foder i kraftfodersiloerne medfører også støj. Det er vurderet, at der indblæses foder ca. 24 gange på årsbasis.

Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, som strækker sig fra februar til og med september måned. Udbringningen forventes at tage 8-10 dage fordelt over året.

Der vil også foregå markarbejde i sæsonen fra februar til november, hvor der kan forekomme støj. Det vil dog tilstræbes at dette kommer til at foregå i dagtimerne. Derudover er der er daglige transporter til og fra ejendommen, som primært foregår i hverdagene mellem kl. 8 og 16, men der vil dog forekomme transporter uden for dette tidsrum.

Generelt vil støjen fra produktionen ikke være til gene udenfor ejendommen, og det vurderes, at der ikke være øgede problemer mht. til støj i forbindelse med det ansøgte, eftersom den daglige drift fortsætter mere eller mindre uændret.

Vurdering af støj
Generelt vurderes støj, vibrationer og lavfrekvent støj ikke at være af et omfang, der vil kunne genere naboerne, idet de fleste støjende aktiviteter sker i dagtimerne og ved plansilo/kostald området. Der forventes ikke øget støj som følge af det ansøgte, da rutinerne er uændrede.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter er som man må forvente fra et større husdyrbrug, og at det generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

3.8.2 Rystelser og vibrationer

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Derudover vil der kunne forekomme rystelser i forbindelse med komprimering af ensilagestakken.

Vurdering af rystelser og vinrationer

Forekomst af rystelser og vibrationer vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne væsentligt. Vurdering af rystelser i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.3 Støv

Støv vil primært forekomme fra transport i forbindelse med indkørsel af foder og strøelse, udbringning af gylle og dybstrøelse og markarbejde i tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejet efter kørsel, når der er behov for det. Arealerne rundt om bygningerne og ensilagepladserne er befæstede, hvilket reducerer støvgenerne.

Der kan forekomme støv ved aflæsning af fodermidler, der leveres i løs vægt. Foder læsses af i lade. Der forventes dog ikke nogen gener af denne art udenfor ejendommen. Også strøning med halm kan give anledning til støv, men da det foregår inden døre, ventes det ikke at give anledning til gener.

Vurdering af støv
Generelt vurderes støv ikke at være af et omfang, der vil kunne genere naboer, da halm opbevares og håndteres inden døre og foder opbevares i foderlade og lukkede siloer.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

3.8.4 Lyspåvirkning

Udendørsbelysning vil være uændret. Der er intet lys hverken i eller udenfor staldene imellem 22.00 og 04.30

Der er vågelys om natten i stalden, og lyset tændes i stalden forbindelse med morgenmalkningen.

Generelt er behovet for kunstigt lys i bygningerne lavt, da er et højt naturligt lysindfald gennem lysplader i tagene og de åbne sider i staldene.

Der er LED belysning i de fleste bygninger, og der skiftes til LED efterhånden som armaturerne bliver udtjente.

Der kan forekomme dage, hvor der er behov for lys udover disse tidsrum, f.eks. ved akut behov for dyrlæge hjælp eller andre akutte situationer. Derudover kan der i forbindelse med høst og ensilering forekomme behov for lys efter solnedgang.

Det vurderes dog, at lyset fra ejendommen ikke vil være til gene for naboer.

Vurdering

Der sker ingen ændringer af udendørsbelysning som følge af det ansøgte. I forhold til det nuværende godkendte er der investeret i lav-energi-lysarmaturer i de fleste af bygningerne, hvilket har reduceret elforbruget.

Det vurderes, at naboerne ikke vil opleve gener som følge af belysningen på ejendommen, ligesom der heller ikke er kendskab til, at der har været klager over lysgener.

3.8.5 Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr
Der er ikke observeret problemer med skadedyr. Ejendommen får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper.

Fluegener
Ansøger vurderer, at der ikke er store problemer med fluer på ejendommen. Der anvendes Neporex, som primært strøs ud i dybstrøelsen i foråret og om sommeren. Desuden hænges der limstrimler fra DeLaval op i kalvestald. Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier.

Rottebekæmpelse
Der er heller ikke observeret problemer med rotter. Ejendommen får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper.

I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Vurdering af skadedyr
De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes det at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

3.8.6 Transporter

Adgangen til ejendommen sker ad Kragelundvej (offentlig vej) der ikke er særlig trafikeret. Naboer på Sofiedalvej kan blive generet af transporter, men de fleste transporter via Sofiedalvej sker med lastbiler. Hvorvidt f.eks. fodertransport og afhentning af mælk passerer tætbeboede områder, afhænger af den rute, som hhv. foderfirma / chauffør og mejeri vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse.

Kørsel i forbindelse med ensilering og gylleudbringning går ikke igennem tætbebyggede områder. Ejendommene på Sofiedalvej, syd for ejendommen, ligger i samlet bebyggelse.

Nedenfor ses antal skønnede transporter, antallet af transporter forventes kun at stige marginalt i ansøgt drift, da der ikke sker en større udvidelse af dyreholdet. Der er kommet lidt mere jord til ejendommen siden sidste godkendelse, og der vil derfor være lidt flere kørsler med høst af grovfoder og udbringning af husdyrgødning.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Affald herunder dagrenovation	26	52
Jernhandler	3	3
Dyrlæge	12	12
Egen transport af affald	1	1
Foder / ensilage	240	270
Fyringsolie/brændstof	7	7

Afhentning af mælk	182	182
Salg af tyrekalve	50	50
Køb og salg af voksne dyr	20	20
Afhentning af døde dyr	8	8
Diverse sækkevarer mv.	7	7
Transport af dybstrøelse	17	20
Gyllekørsel (25 m3 / læs)	215	265
Maksimalt i alt	788	894

Tabel 10: Antal tunge transporter til husdyrbruget

På nuværende tidspunkt afhentes mælk hver anden dag kl. 13.30. Om dette tidspunkt forbliver det samme fremover, er ikke et forhold som ansøger har indflydelse på. Det er mælkedistributør som tilrettelægger ruten og dermed tidspunktet for afhentningen. En ændring af afhentningstidspunktet er uafhængig af ansøgningen og kan ske når som helst.

Størsteparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid (ml. kl. 7 og 18), mens der i forbindelse med høst og udkørsel af gylle, vil kunne foregå transporter i aftentimerne.

Adgangen til ejendommen sker ad Kragelundvej. Der er ingen nabobeboelser, der berøres direkte ved ind- og udkørsel til offentlig vej. Der er to indkørsler til ejendommen fra Kragelundvej – De to indkørsler gør at det er muligt at køre rundt om ejendommen, så der fx ikke er behov for at vende ved lastbiler og traktorer med gyllevogne.

Gyllen udbringes fra ca. 1. marts og igennem planternes vækstsæson. Udbringningen forventes at tage 10-12 dage fordelt over året, men hovedsageligt i marts og april måned, primært i dagtimerne. En del af gylletransporterne foregår ad interne markveje, da størstedelen af arealerne er beliggende tæt på anlægget. Gyllen udbringes med 25 tons gyllevogn med nedfælder. Ensilagevand og regnvand fra ensilagepladserne bringes ud med gyllevogn. Det er en maskinstation, der står for udbringning af husdyrgødning.

Antallet af transporter med kraftfoder forventes at være uændret. Mængden af grovfoder, der ensileres i siloerne på ejendommen øges lidt, da der er lidt flere køer på ejendommen end i 2009, og et større areal. Kraft- og proteinfoder mm. leveres normalt i dagtimerne, mens grovfoderet lægges i stak i løbet af vækstsæsonen, som strækker sig fra maj til oktober. Alt grovfoder opbevares i plansilo, så der er kort transportvej fra lager til stald. Der ensileres 4-5 gange årligt, afhængig af antal slæt græs, der tages.

Vurdering af transport

Mængden af transporter til og fra ejendommen vil stige lidt, hovedsageligt transporter med husdyrgødning og grovfoder
Tilkørselsforholdene er gode, ind- og udkørsel sker ikke lige overfor eller op til nabobeboelse. Vejene i lokalområdet er ikke meget trafikeret, så det vurderes, at det lettere øgede antal transporter ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.9.1 Døde dyr

Døde dyr opbevares på spalter ved indkørslen. De døde dyr kan ikke ses fra offentlig vej, da de er overdækket og er sikret mod ådselsædende dyr ved overdækning med presenning.

DAKA afhenter næste hverdag.

Vurdering

Det vurderes, at den nuværende placering af døde dyr ikke giver anledning til væsentlige gener for naboer eller forbipasserende, samt at spalter og presenning sikre, at fx ådselædere ikke kan tilgå de døde dyr og at opbevaring sker miljømæssigt forsvarligt.

3.9.2 Affald

Ansøger har en aftale om afhentning af erhvervsaffald med Harm Mammen. På husdyrbruget er der opstillet to 800 L containere. Service på maskiner foretages på eksternt maskinværksted, så der opbevares ikke oliefiltre, batterier og spildolie mv. på ejendommen. Medicinrester og kanyler tages med af dyrlægen. Plast og papir sorteres for sig og afhentes af Harm Mammen. Generelt sorteres, opbevares og bortskaffes affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativer.

Der opbevares ikke sprøjtemidler eller lignende på ejendommen, da det er en maskinstation, der står for sprøjtning, og al håndtering af sprøjtemidler.

Nedenfor er affaldstyper og mængder opgjort skønsmæssigt ud fra erfaring.

Affaldstype	Opbevaringssted	Modtageanlæg	Mængder*
Olie- og kemikalieaffald:			
Spildolie	-	-	-
Olie- og brændstoffiltre	-	-	-
Rester af bekæmpelsesmidler	-	-	-
Spraydåser	Værksted, kasse til farligt affald	Kommunal Genbrugsplads	20-30
Medicinrester og kanyler	Kontor	Dyrlæge	
Batterier – alle typer	-	-	-
Lysstofrør og elsparepærer	-	Elektriker tager det med ved udskiftning	Stort set ingenting, da der såvidt muligt anvendes LED lys
Fast affald:			

Tom ren emballage (papir/pap/plast)	Container	Harm Mammen	
Overdækningsplast + tomme sække af plast samt urent papir, plast og pap.	2-3000 l container. Tømmes efter behov	Harm Mammen	Varierer, kun fra overdæk-ning af ensi-lage
Jern og metal	udenfor	Skrothandler	
Tomme medicinglas	Kontor	Dyrlæge	Få om året, max 10 glas 2 gange om året

Tabel 11: Affald

Vurdering

Generelt vurderes husdyrbrugets fremtidig affaldshåndtering at stemme overens med kommunens erhvervs-affaldsregulativ. Og der vurderes ingen større risiko ved håndtering af de nævnte affaldstyper.

3.9.3 Olie- og kemikalier

Der er to dieseltanke på ejendommen, som står på fast bund og udendørs. Påfyldningen sker tæt ved tanken og på fast bund. Olietankene står i en del at stalden til kalve og heste.

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår
Dieselolietank	2.500 l	2008
Dieselolietank	5900 l	2022

Tabel 12: Olietanke

Kemikalier og vaskemidler, som anvendes til rengøring og vask af malkeanlægget opbevares i teknikrummet i kostalden.

Type	Opbevaringssted	Mængder pr. år	Oplagret mængde
Medicin	Beboelse, opbevares i køleskabet	Varierer, afhængig af antallet af syge dyr	Max 10 flasker
Kemikalier (rengøring)	Teknikrum	1600 l (syre og sæbe)	Ca. 200 liter af hver

Tabel 13: Oplag af sprøjtemidler, kemikalier og medicin.

Vurdering

Det vurderes, at opbevaring af olie og kemikalier sker på forsvarlig vis, på fast bund, og at risiko for spild i forbindelse med håndtering er minimeret.

3.9.4 Råvarer

De væsentlige råvarer i forbindelse med en kvægbesætning er foder og vand.

Foder til kvæg består af ca. 50-60 % hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs, samt indkøbt tilskudsfoder i form af færdigblandinger alene eller i kombination med forskellige råvarer som f.eks. sojaskrå, rapsprodukter, roepiller m.m. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese kreaturernes behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagteko og evt. slagtekalv). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også koen.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.6.

Vurdering

Det vurderes, at den økonomiske tilskyndelse til at optimere fodertildelingen i sig selv bevirker, at der ikke bruges mere foder, end der er behov for. Der er til stadighed fokus på optimering af fodringen med henblik på at nedbringe specielt klimabelastningen fra husdyrbrug.

3.9.5 Energiforbrug

Husdyrbrugets energiforbrug i form af el, fyringsolie og dieselolie er opgivet i Tabel 14.

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El, inkl. markvanding	90.000 kWh	78.000 kWh
Dieselolie	8.000 l	10.000 l

Tabel 14: Energiforbrug

Forbruget af el er meget variabelt, da det afhænger af vanding af arealerne. Det samlede El forbrug er faldet, da en del El produceres af egne solceller. Forbruget af dieselolie er øget, da bedriftens jordtilliggende er øget.

På ejendommen anvendes der primært energi til malkning, nedkøling af mælk, gyllepumpning, belysning og øvrige elektriske maskiner samt forbrug i stuehus. Staldene har naturlig ventilation. Der er ingen opvarmning i staldene, dog opvarmes i kontoret med en El-raditator.

Energibesparende foranstaltninger

For at spare på energien anvendes lavenergibelysning med lysstofrør. Lyset i staldene og udenfor er helt slukket i perioden fra kl. 22-04.30. Uden for dette tidsrum er der automatiseret tænd og sluk af lyset i staldene.

Der genvindes varme fra mælkekøling til opvarmning af vand i vandbeholder til rengøring af mælkerum mv. Mælkerummet er isoleret. Malkestald er opført i 2000 og en energibesparende vakuumpumpe installeret. Der installeres varmeveksler på mælkeanlægget for yderligere nedbringelse af energiforbruget. Varmen anvendes til opvarmning af brugsvand til rengøring af malkeanlæg og mælketank.

Der er de senere år skiftet til LED-belysning i de fleste af driftsbygningerne. Efterhånden som armaturerne er udtjente vil der blive skiftet til LED i de sidste bygninger også. Der er ingen lys i staldene om natten.

Logistikken i forbindelse med fodring mv. er godt indrettet, så kørsel minimeres. I markbruget udføres der så vidt muligt flere arbejdsopgaver på én gang.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi. Det vurderes dog, at ansøger har et løbende fokus på at optimere på energiforbruget, ved at have fokus på energibesparelser på ejendommen.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug

Ejendommen får vand fra Padborg Vandværk. Der er egen boring syd for ejendommen, men den anvendes ikke. Der forventes en mindre stigning i vandforbruget fra ca. 6350 m3 til ca. 8450 m3 (som følge af øget mængde drikkevand til køerne.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr og vask af malkeanlæg samt forbrug i boligen.

Vandbesparende foranstaltninger

Der føres løbende kontrol med vandinstallationer og drikkekopper, og hvis der opstår spild, bliver fejlen udbedret hurtigst muligt, så vandspild bliver minimeret.

Der er installeret drikkekar med stor vandoverflade. Landbrugsmaskiner vaskes med en spand med vand og børste.

Rengøringsvand fra malkeanlæg genbruges til vask af malkegrav.

Vurdering af vand

Det vurderes samlet, at husdyrbruget med de beskrevne foranstaltninger begrænser vandforbruget mest muligt, samt at risikoen for udsivning til det omgivende miljø er meget begrænset. Der er et stort incitament til at undgå vandspild, fordi alt vand brugt i stalden opsamles i gyllen og skal håndteres som gylle med opbevaring og udbringning.

3.9.7 Spildevand og restvand

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af afløbstegningerne på bilag 3.

Spildevand fra ejendommen består primært af vand fra tank – og teknikrum, vaskevand og drikkevandspild.

Alt afløb fra stalde ledes til fortank / gyllebeholderne.

Vandet fra ensilagepladser ledes til gyllebeholderne. Overfladevand fra den vestlige del af ensilagepladsen ledes til en fortank på 10 m3, og herefter til gyllebeholderen på 998 m3, hvorefter den køres ud med gyllevogn. Overfladevand fra den østlige del af ensilagepladsen ledes ligeledes til en fortank, og herefter videre til den store gyllebeholder.

Vask af fodervogn og andre maskiner foregår på ensilagepladsen.

Fra tidligere har der været krav om at tagvand ledes til forsinkelsesbassin, og videre til grøft, men denne løsning fungerer ikke på ejendommen. Der arbejdes på at finde en god løsning til afledning af tagvand.

Vurdering af spildevand og restvand

Da alle gyllesystemer er lukkede, vurderes der ikke at være risiko for at der sker forurening fra disse. Det vurderes, at håndtering af pladsvand med opsamling i gyllebeholder og udkørsel med gyllevogn gør, at ensilagevandet bliver fordelt i marken, når jorden kan optage det, hvorved udsivning til dræn undgås.

Der arbejdes på at finde en løsning for tagvand, og der vil blive indsendt en særskilt ansøgning om håndtering af tagvand.

3.10 Forslag til egenkontrol

Der gennemføres en omfattede egenkontrol af mange forhold på ejendommen – kontrol af drikkevandsforbrug og elforbrug. Sprøjtejournal, regnskab med afsat husdyrgødning, regnskab med anvendt gødning, afsætning af dyr, medicinhåndtering, beholderkontrol og meget andet. Der vurderes ikke at være behov for yderligere egenkontrol-tiltag som følge af vilkår i miljøgodkendelsen, da der ikke er installeret ekstra miljøteknologier såsom luftrensning, gylleforsuring eller gyllekøling.

3.11 BAT-Ammoniakemission

BAT-niveauet for husdyrbruget beregnes i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af tabel 15.

Samlet BAT beregning

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH_3-N /år)	3574	617	4192
Faktisk emission (kg NH_3-N /år)	3574	617	4192
Forskel (kg NH_3-N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 15: BAT-beregning vedr. ammoniak fra husdyrbruget.

Forudsætningen for BAT-beregning er, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse efter Husdyrloven på de eksisterende staldafsnit, der ikke ændres, og derfor ikke stilles nye BAT-krav til. Der er krav om fra den eksisterende godkendelse, at den store gyllebeholder skal være overdækket.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH_3-N /(m^2 · år))	BAT krav ved eksister stald (kg NH_3-N /(m^2 · år))
1. Stald til kvæg	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
1. Stald til kvæg	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
1. Stald til kvæg	Alle kvæg; Dybstrøelse [a]	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
2. Stald til kalve og heste (Opført 2014)	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
2. Stald til kalve og heste (Opført 2014)	Heste. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,57	0,57
3. Høns	Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,60	1,60

[a] BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

[b] BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 16: Forudsætning for BAT-beregningen.

Vurdering

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-niveauet for ammoniak overholdes.

3.12 Risiko for ulykker og katastrofer

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.4-3.10. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i staldkontoret og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker, der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenet vand fra ensilagepladser eller fx olie. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende.

Staldene, gyllekanaler og gyllebeholdere mv. er etableret med tætte og stabile bunde og sider, gyllerør er etableret tætte. Gyllebeholderne er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende. Der er omfangsdræn på gyllebeholderne på 998 m3 og 5133 m3.

Afstanden fra den ældste gyllebeholder til åben grøft er ca. 21 m. Arealet mellem gyllebeholderen og grøften er fladt og uden hældning. Beholderen vil som udgangspunkt kun blive brugt som buffertank, og max 25-30 m3 gylle om året.

Der er ingen afløb i nærheden af gylletankene, og det tjekkes om der er plads i gylletankene før der pumpes gylle over fra stalden. Der kan ikke ske overløb fra fortank, og der er ikke terrænhældning direkte ned til vandløb. Der er stor afstand til nærmeste vandløb og sø.

I beredskabsplanen er der en nærmere instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle skal der være fokus på, at der ikke sker forurening af vandløb. Det er derfor vigtigt, at beredskabsplanen holdes opdateret, og at der er materialer til rådighed til at foretage afpropning af afløb, etablere opdæmning med, herunder graveredskaber, der kan lave jordvold som barriere, så gyllen ikke kan spredes over et større område eller løbe til dræn. Det vurderes, at sandsynligheden for gylleudslip er lille, og afstanden til vandløbet er tilstrækkelig til, at der ikke er umiddelbar fare for forurening.

På grund af husdyrbrugets beliggenhed vurderes det, at der ikke er fare for menneskers sundhed eller kulturarv eller andet pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.13 Overvågning

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, hvis husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes desuden, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger

Ansøger driver ikke andre husdyrbrug. Der er et andet husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold indenfor en afstand af ca. 130 meter, en slagtekyllingeproduktion på Sofiedalvej 52. Der er kumulation i forhold til lugt til naboer og samlet bebyggelse, men ikke i forhold til ammoniakdeposition til natur med denne ejendom.

Husdyrbruget på Kragelundvej 40 5 ligger 800 m fra grænsen til Tyskland. Afstanden er så stor, at der ikke er nogen grænseoverskridende virkninger.

Vurdering

Det vurderes, at der hverken vil være kumulative eller grænseoverskridende virkninger af husdyrbruget på grund af både afstand til naboer, natur og andre husdyrbrug.

Det vurderes, at der ikke er andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke udvidede eller etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.16 Alternative løsninger og 0-alternativet

De ansøgte forhold giver ansøger mulighed for at udnytte de eksisterende forhold på ejendommen til fulde.

0-alternativet vil være, at produktionen fortsætter med de antal dyr, ejendommen blev godkendt til i 2009, og have en ejendom der ikke er optimal for vedkommende. Det gælder økonomisk, men også med henblik på systematisering og optimering af arbejdsrutiner.

Med godkendelsen vil det for ansøger være muligt at opnå en større rationalisering, så det daglige arbejde udføres på det mest optimale måde.

Vurdering

Det vurderes, at de realistiske alternativer til det ansøgte er blevet overvejet, og at det ansøgte er den bedste løsning på den pågældende ejendom.

3.17 Erhvervsmæssig nødvendighed

Husdyrbruget er anført som en landbrugsejendom, og ændring i godkendelsestype fra §12 godkendelse til §16a godkendelse samt ændret anvendelse af dele af staldanlægget anses som erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

”*Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.*”

Vurdering

Det er ansøgers vurdering, at udvidelse af produktionsarealet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Ved at udnytte de eksisterende rammer for at optimere produktionen, og øge indtjeningen.

Hønsehus og læskure vurderes ikke at have en speciel industrilignende karakter og vurderes at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets drift som landbrugsejendom, for at kunne give læ til dyrene.

4. Oplysninger om konsulenten

Ansøgningen er udarbejdet af miljørådgiver Anne Høj, Spiras.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Kragelundvej 40 ikke vil medføre uacceptable påvirkninger af det omgivende miljø. Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, hvis husdyrbruget mod forventning medfører væsentlige gener for omgivelserne.

6. Bilag

Bilag 1: Situationsplan

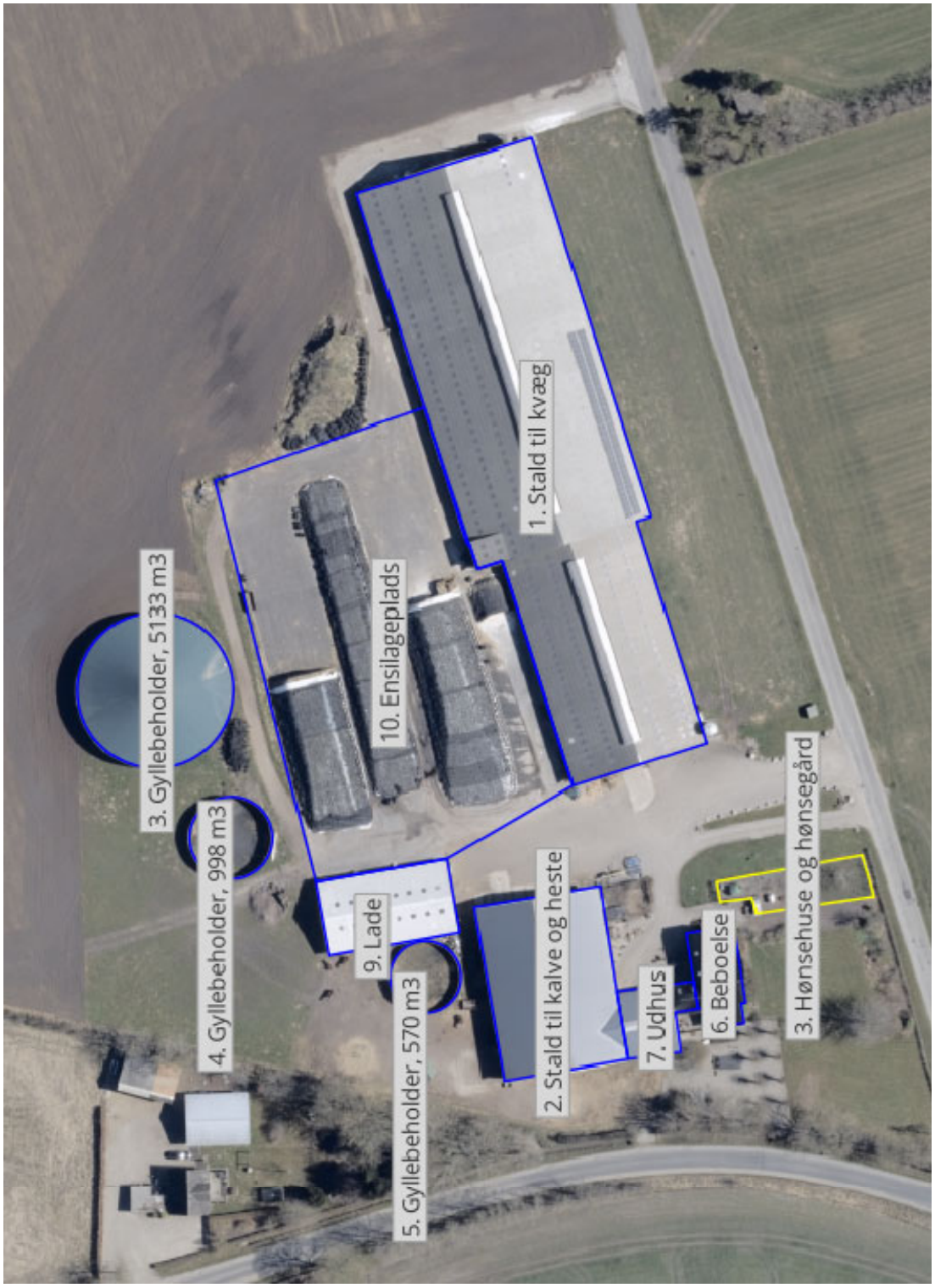

Bilag 2: Produktionsarealer (sort skravering, dybstrøelse, rød skravering, sengestald, gul skravering, ny dybstrøelse)

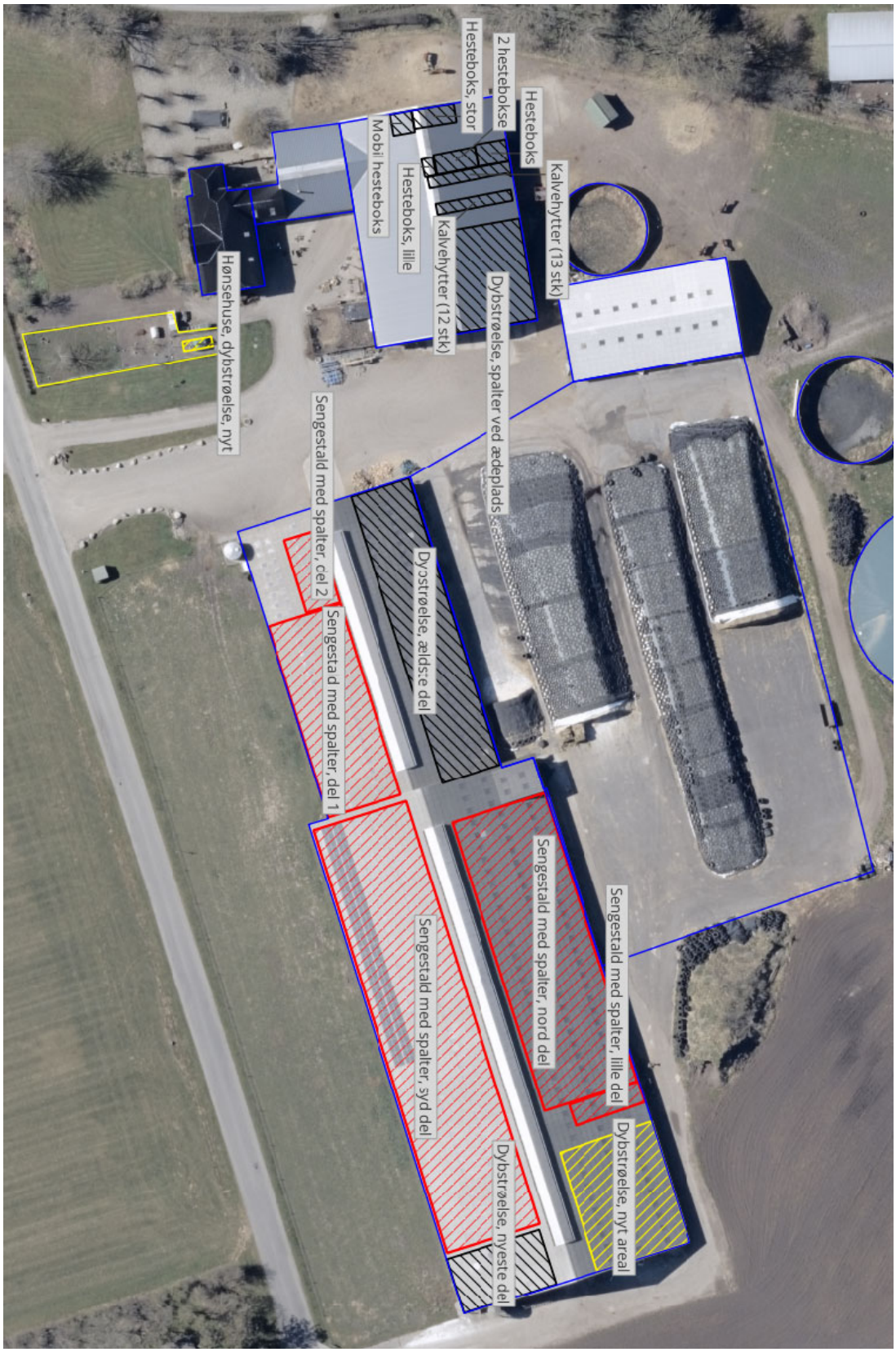

Bilag 3: Afløbsplan, gylle og ensilagevand (tagvand er ikke medtaget, da det som tidligere beskrevet ikke er afklaret endnu)

